

İlqar Məmmədov və
Tofiq Yaqublu
barədə qərar
ləğv edildi

yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 14 oktyabr 2015-ci il Çərşənbə № 227 (6255) Qiyməti 40 qəpik

Gündəm

Hökumət parlamentə gəldi: 2016-cı ilin büdcə müzakirələri başladı

Hökumət üzvləri ehtiyatlı büdcə haqqında bədbin və nikbin proqnozlar verdilər; deputatlar çıxış yolunu göstərdilər

yazısı səh.7-də

Məhərrəm ayı sabah başlayır, oktyabrın 24-ü Aşuradır

yazısı səh.12-də

Bakı üçün təhlükə:

Rusiyanın Xəzərdəki atəş nöqtələri vurulsa...

yazısı səh.11-də

Banklarda "sillə vuranlar" peyda olub

yazısı səh.15-də

MTRŞ ATV-dəki serialı dayandırdı, ANS-ə yenə cərimə kəsdi

yazısı səh.3-də

Təhsildə rüşvət, "rus xəstəliyi", yoxsa...

yazısı səh.15-də

"Xəzərdə adsız gəmi olayı"na rəsmi açıqlama

yazısı səh.10-də

Rəsmi Bakı ATƏT-in seçkinin nəticələrini tanımayacağından şübhələnib

yazısı səh.8-də

Marketlərdə "hədiyyə" tələsi

yazısı səh.14-də

Bakı Avtovağzalının gizlinləri...

yazısı səh.13-də

Qarabağ danışıqlarında ən uzun pauza və artan savaş riskləri

yazısı səh.9-də

Ankaradakı terror Müsavatın mitinqi təxirə salmasına səbəb olacaq?

yazısı səh.6-də

Dövlət başçısından "iqtisadi çevriliş" anonsu

PREZİDENT ƏLİYEVİN İNQİLABA ÇAĞIRIŞ KİMİ ÇIXIŞI

İlham Əliyevin monopoliya ilə bağlı sərt mövqeyinin əsas səbəbi böhran dövründə oliqarxların siyasi proseslərə təsir imkanlarının artmasıdır; Qərblə korlanmış münasibətlər fonunda monopolist-oligarxlar ölkə daxilində istənilən radikal müxalif qüvvədən indi daha təhlükəlidir...

yazısı səh.4-də

Əməkdaşımız Ziya Məmmədovun oğlunun holdinqində oldu

Anar Məmmədov 2 aydır ki, "Garant"ın ofisinə getmir; binanın mühafizəçiləri müxbirimizə "o, daha buralara gəlmir" deyiblər; nazirin və oğlunun ətrafındakı müəmma pərdəsi daha da qalınlaşır

yazısı səh.3-də

Rafiq Manafli

Müsavatdan Milli Şura üzvünə ağır cavab

yazısı səh.6-də

Mirmahmud Mirəlioğlu

KXCP sədrindən iqtidar-müxalifət dialoqu ilə bağlı sərt açıqlama

yazısı səh.6-də

Kreml Sərkisyanın konstitusiyaya dəyişikliyinə qarşı

yazısı səh.11-də

Fərac Kərimlinin yubileyi qeyd edildi

Oktyabrın 13-də Müsavat Partiyasının qərargahında vicdan məhbusu Fərac Kərimlinin 30 illik yubileyi qeyd olundu. Yubiley tədbirində Müsavat başqanı Arif Hacı, MSDM-in sədri İsa Qəmbər, Fərac Kərimlinin vəkili Nemət Kərimli və Xəlid Bağrov, atası Raqif Kərimli və AMDP-nin lideri İsgəndər Həmidov çıxış ediblər. Çıxışlarda Fərac Kərimlinin və digər siyasi məhbusların cəmiyyətimiz qarşısında xidmətləri sadalən, onların valideynlərinə göstərdikləri dəyənətə görə təşəkkür ifadə olundu.

Mərasimə telefon vasitəsilə qatılan Fərac Kərimli hər kəsə salamlarını çatdırıb, ona görə narahat olmamağı tövsiyə edib.

Beynəlxalq Bankın rəhbərliyində daha bir dəyişiklik

Azərbaycan Beynəlxalq Bankında (ABB) kadr dəyişikliyi baş verib. APA-nın verdiyi xəbərə görə, Hidayət Sultanov bankın baş direktoru təyin olundu. Qeyd edək ki, H. Sultanovdan əvvəl bu vəzifəni Akif Əliyev icra edib.

Bundan başqa, bankın digər baş direktorları - Elmir Həbibullayev və Fuad İslamov vəzifələrində qalır.

Bayram Səfərovun oğluna yeni vəzifə verildi

Bakıda daha bir polis bölməsinin rəisi dəyişdirilib. APA xəbər verir ki, daxili işlər naziri, general-polkovnik Ramil Usubovun müvafiq əmri ilə Qaradağ Rayon Polis İdarəsi 10-cu Polis Bölməsinin rəisi Xəlil Səfərov tutduğu vəzifədən azad edilərək Xətai Rayon Polis İdarəsinin 34-cü Polis

Bölməsinin rəisi təyin olundu. Qeyd edək ki, X. Səfərov Şuşa Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı, "Dağlıq Qarabağın Azərbaycanlı İcması" İctimai Birliyinin sədri Bayram Səfərovun oğludur.

Kürdlər söz verdi: İŞİD-in "paytaxtı" bir neçə həftəyə alınacaq

Kürdlər "İslam Dövləti"nin (İŞİD) "paytaxtı" Rakka şəhərini bir neçə həftə ərzində ələ keçirəcəyinə söz veriblər. Publika.az "Reuters" agentliyinə istinadən xəbər verir ki, bu barədə kürd özünümüdafiə dəstəsinin komandanı Sipan Xamo bildirib.

Onun sözlərinə görə, hazırda ABŞ-in başçılıq etdiyi koalisiya ilə əməliyyatın başlanğıc tarixinin uyğunlaşdırılması üçün danışıqlar aparılır.

Qeyd edək ki, oktyabrın 12-də PKK terror təşkilatının Suriyadakı qolu olan PYD-yə yaxınlığı ilə tanınan qruplar "Suriya Demokratik Gücləri" adı altında birləşib. Birləşmiş güc İŞİD-ə qarşı birlikdə vuruşacaq.

YPG (PYD-nin hərbi qanadı) və YPJ (YPG-nin qadınlardan ibarət qrupu), həmçinin Suriya ərəb koalisiyasını təşkil edən "Ceys əl-Suvar", "Burkan əl-Firat", "Əl-Sanadid", "Əl-Cəzirə" briqadaları və Süryani Hərbi Şurası "Suriya Demokratik Gücləri"ndə təmsil olunaçaq.

İlqar Məmmədov və Tofiq Yaqublu barədə qərar ləğv edildi

Oktyabrın 13-də Ali Məhkəmədə "REAL" Hərəkatının həbsdə olan həmsədri İlqar Məmmədov və Müsavat Partiyası başqanının həbsdə olan müavini Tofiq Yaqublunun kasasiya şikayətinə baxılıb.

APA-nın məlumatına görə, prosesdə İ. Məmmədovun vəkili Fuad Ağayev çıxış edib. O bildirdi ki, İ. Məmmədovun barəsində Avropa Məhkəməsi və Avropa Şurası Nazirlər Komitəsi qətnamə qəbul edib: "Bütün sənədlərdə İlqar Məmmədovun yubanmadan azadlığa buraxılması tələb olunur".

Vəkil məhkəmədən kasasiya şikayətinin təmin olunmasını və İ. Məmmədovun barəsindəki cinayət işinə xitam verilməsini xahiş edib.

Daha sonra çıxış edən T. Yaqublunun vəkili Nemət Kərimli işə prosesin həddindən artıq uzanmasına etiraz edib.

Dövlət İttihamçısı Rəsul Abbasov prosesdə çıxış edərək cinayət işinə xitam verilməsinə ehtiyac olmadığını, əvvəlki məhkəmə instansiyalarında həmin şəxslərin təqsirinin sübuta yetirildiyini qeyd edib. Bundan əlavə, o bildirdi ki, Şəki Apelyasiya

Məhkəməsində keçirilən prosesdə müdafiəçilər tərəfindən verilən bəzi vəsatətlər təmin edilməyib, bu da Avropa İnsan Haqları Konvensiyasının 6-cı maddəsinin pozulması kimi qiymətləndirilə bilər. Dövlət ittihamçısı buna görə məhkəmədən müvafiq qərar qəbul etməyi xahiş edib.

Müəviredən sonra hakim qərarı elan edib. Qərara əsasən, kasasiya şikayəti qismən təmin edilib. Şəki Apelyasiya Məhkəməsinin İ. Məmmədov və T. Yaqublu barəsindəki qərarı ləğv edilib, iş yenidən Şəki

Apelyasiya Məhkəməsinə qaytarılıb.

Xatırladaq ki, T. Yaqublu və İ. Məmmədov İsmayılı hadisələri ilə bağlı həbs olunublar.

Şəki Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə İlqar Məmmədov 7 il, Tofiq Yaqublu 5 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Hökmdən verilən apelyasiya şikayəti Şəki Apelyasiya Məhkəməsinin qərarı ilə təmin edilməyib.

Kasasiya şikayətində onların barəsində olan hökmün ləğv edilməsi, həmin şəxslərin azadlığa buraxılması barədə məsələlər qeyd olunub.

Elton Məmmədov Milli Məclisin iclasına gəlmədi

Milli Məclisin 91 sayılı Ucar seçki dairəsindən deputatı Elton Məmmədov parlamentin oktyabrın 13-də keçirilən iclasına iştirak etməyib. Modern.az saytının əməkdaşı bunun səbəbini araşdırmağa çalışsa da, deputatla əlaqə saxlamaq mümkün olmayıb.

Elton Məmmədovun Milli Məclisin indiyə kimi bütün toplantılarında iştirak etdiyi nəzərə alınanda, onun bugünkü iclasa qatılmaması diqqət çəkib. Üstəlik deputatın qardaşı, nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun özü, ailə üzvləri və ən yaxın çevrəsi ilə bağlı ard-arası kəsilməyən çeşidli informasiyaların yayılması fonunda Elton Məmmədovun Milli Məclisə gəlməməsi maraqlı kəsb edə bilər.

Qeyd edək ki, Elton Məmmədov Milli Məclisə vidalaşmağa hazırlaşan deputatlardandır. O, 1 noyabrda keçiriləcək parlament seçkilərində namizədliyini irəli sürməyib. Onun əvəzinə həmin dairədən hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının namizədi Vüsal Hüseynovun deputat mandatına sahiblənməyi gözlənilir.

Son günlər ölkə mətbuatında yazılan xəbərlərdə Məmmədovların başının üstünü "qara buludların" aldığı iddia olunur. Qeyd edirik ki, Elton Məmmədovun deputatlıqdan yola salınması onun qardaşı, nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun istefaya göndəriləcəyi ilə bağlıdır.

Modern.az saytına məlum olub ki, Elton Məmmədov Milli Məclisin nümayəndəsi olaraq Sankt-Peterburqa gedib.

"Türkiyənin narahatlıqlarını birgə işimizdə nəzərə almağa hazırıq"

"Türkiyə Rusiyanın prioritet tərəfdaşlarından və yaxşı dostlarından biridir. Terrorçuluğa qarşı mübarizədə qarşılıqlı münasibətləri necə qurmaq barədə düşünmək lazımdır".

APA-nın APA-nın Moskva müxbirinin verdiyi məlumata görə, bunu "Rusiya çağırır" adlı investisiya forumunda çıxış edən Rusiya prezidenti Vladimir Putin deyib. O bildirdi ki, Rusiyanın uzun illərdir Türkiyə ilə çox mehriban münasibətləri var:

"Türkiyə bizim böyük ticarət və iqtisadi tərəfdaşlarımızdan biridir. Təkcə bizim tikinti bazarına baxmaq kifayətdir, son illər bu, milyardlarla ölçülür. Son dövrlər Türkiyənin tikinti firmaları bizim tikinti bazarında 12 milyard dollar əldə edib. Rusiya isə Türkiyəyə böyük həcmdə enerji resursları ixrac edir. Bu ölkədə Rusiyanın böyük enerji və kənd təsərrüfatı layihələri var. Türkiyənin həm kürd faktorı, həm də terrorla mübarizədə çoxlu narahatlıqları var. Biz bunu başa düşürük və sözsüz ki, birgə işimizdə nəzərə almağa hazırıq. Hazırda hərbi qurumlar səviyyəsində əlaqələrimiz mövcuddur. Ümid edirəm ki, bu əlaqələr koordinasiyanın qurulmasına gətirib çıxaracaq. Bu işi ABŞ-la da siyasi səviyyədə qurmaq lazımdır".

Dövlət Komitəsi nəşriyyatlara xəbərdarlıq edib

Azərbaycanın Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi ölkədəki nəşriyyatlara xəbərdarlıq edib. APA-nın məlumatına görə, komitənin sədr müavini Gündüz İsmayilov Qafqaz Müsəlmanları İdarəsində keçirilən tədbirdə bildirdi ki, bir sıra nəşriyyatlar icazəsiz, rəsmi tərtib olunmuş qaydaya uyğun olmayan dini təqvimlər nəşr edir. Bu da ölkədə bəzi yerlərdə yayılaraq çəşməliyə yaradır: "Biz nəşriyyatların rəhbərləri ilə görüşlər keçirdik və onlara xəbərdarlıq etdik".

Komitə rəsmisi onu da deyib ki, Məhərrəmlik ayında bununla bağlı komitə monitorinq keçirəcək.

"Elm" tədris mərkəzi

MAGIC LANGUAGES

- Ali məktəblər xarici dillər
 - kompyuter kursları
 - Magistratura - dövlət qulluğu - məntiq
 - 1.C. mühasibat - anbar - bank işi
 - Məktəbə qədər həftədə 5 dəfə
 - Sürücülük kursları (1 aya 100 AZN)
- Ünvan: 1. «Neftçilər» metrosu 40 metr. R.Rüstəmov-44
 Tel./Faks: (012) 421-10-46; 408-44-43;
 Mob: (055) 660-60-95; (050)203-55-95
 Ünvan: 2. «İnşaatçılar» metrosu 60 metr. «İran» klinikasının yanı
 Tel./Faks: (012) 434-88-28; 408-44-74;

1246 nəfər oldular

Azərbaycanda indiyə qədər 1246 nəfərin deputatlığa namizədliyi qeydə alınıb. APA-nın məlumatına görə, bunu Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) iclasında MSK sədri Məzahir Pənahov bildirib.

M. Pənahov indiyə qədər dairələrdə müşahidəçi kimi qeydiyyatdan keçən şəxslərin sayının 22 min 606 nəfəri ötdüyünü bildirdi. Eyni zamanda 20 ölkədən 138 müşahidəçi də qeydiyyatdan keçib.

MSK sədri bu günə qədər MSK-ya deputatlığa namizədliyin qeydə alınması ilə bağlı təqdim olunan 64 müraciətdən 15-nin təmin olunduğunu da nəzərə çatdırıb.

Bu gün yağış yağacaq

Bu gün Bakıda və Abşeron yarımadasında buludlu hava şəraitinin üstünlük təşkil edəcəyi, bəzi yerlərdə ararib yağış yağacağı gözlənilir. Şimal-şərq küləyi əsəcək.

Virtualaz.org Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentinə istinadən bildirir ki, havanın temperaturu Bakıda və Abşeron yarımadasında gecə 12-14, gündüz 15-17 dərəcə isti olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında da ararib yağış yağacağı gözlənilir. Şərq küləyi əsəcək, ararib güclənəcək. Havanın temperaturu gecə 9-14, gündüz 14-19, dağlarda gecə 2-6, gündüz 7-12 dərəcə isti olacaq.

Tibbi-meteoroloji proqnozla görə isə oktyabrın 14-15-də Abşeron yarımadasında iqlim normasına yaxın temperatur rejimi və meteoroloji amillərin zəif və mülayim tərəddüdü meteorologiya insanları üçün əsasən əlverişlidir.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!
 Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etməyin üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

Azərbaycanın ən güdrətli və zəngin nazirlərindən biri olan Ziya Məmmədov və klanı haqda müəmmalar davam edir. Nəqliyyat naziri barədə mediada hər gün müxtəlif məlumatlar gedir. Lakin bu məlumatlara nazir heç bir reaksiya bildirmir. Nəqliyyat Nazirliyindən isə bildirilir ki, Z.Məmmədov oktyabrın 22-nə kimi məzuniyyətdədir. Onun hazırda Azərbaycanda olmadığı deyilir. Nazirlə bərabər onun oğlu, bir qədər əvvəl fəaliyyətini dayandıran Azərbaycan Amerika Alyansının prezidenti, "Garant Holding" in təsisçisi Anar Məmmədov da yoxa çıxıb.

MTRŞ ATV-dəki serialı dayandırdı, ANS-ə yenə cərimə kəsdi

Milli Televiziya və Radio Şurasının (MTRŞ) növbəti iclası keçirilib. MTRŞ-dən APA-ya verilən məlumata görə, iclasda ATV və ANS televiziyası tərəfindən "Televiziya və radio yayımı haqqında" Qanunun tələblərinin pozulması faktı üzrə inzibati icraata və inzibati xətalara dair işə baxılıb.

İclasda Azad Azərbaycan Teleradio Kompaniyası tərəfindən "Televiziya və radio yayımı haqqında" Qanunun 32-ci maddəsinin və "Uşaqların və yetkinlik yaşına çatmayanların fiziki, əqli və mənəvi inkişafına ziyan vura bilən və kodsuz yayımlanan, o cümlədən erotikanı və qəddarlığı əks etdirən proqramlar üçün xüsusi Qaydalar"ın 3.7-ci bəndin tələblərinin pozulması ilə bağlı "ATV" telekanalının efirində 10 oktyabr 2015-ci il tarixdə saat 11.31- 12.31 arasında yayımlanan "SOY" Proqramın tərəfindən hazırlanan "Qayınanamız" teleserialında qeyri-etik məzmunlu ifadələrdən istifadə edilməsi ilə əlaqədar olaraq "Qayınanamız" serialının yayımının 14 oktyabr 2015-ci il tarixdən etibarən 1 (bir) ay müddətinə dayandırılması barədə qərar qəbul edilib.

İclasda "Televiziya və radio yayımı haqqında" Qanunun 35.5-ci maddəsinin, "Reklam haqqında" Qanunun 20.5-ci maddəsinin tələbləri pozulduğuna görə ANS Müstəqil Yayım və Media Şirkətinin ANS televiziyasının efirində 25.09.2015-ci il tarixdə saat 23.32-də başlayan "Hobbit: Smaug xarabalığı" bədii filminin 26 dəqiqədən sonra reklamlarla kəsilməsi ilə əlaqədar olaraq 5000 (beş min) AZN, 04.10.2015-ci il tarixdə saat 05.46-da başlayan "Saflaşma gecəsi" bədii filminin 30 dəqiqədən sonra reklamlarla kəsilməsi ilə əlaqədar olaraq 5000 (beş min) AZN, 09.10.2015-ci il tarixdə saat 22.54-də başlayan "Dünya müharibəsi" bədii filminin 31 dəqiqədən sonra reklamlarla kəsilməsi ilə əlaqədar olaraq 5000 (beş min) AZN, 02.10.2015-ci il tarixdə saat 23.00-da başlayan "Ulduzlar arası" bədii filminin 26 dəqiqədən sonra reklamlarla kəsilməsi ilə əlaqədar olaraq 5000 (beş min) AZN, 10.10.2015-ci il tarixdə saat 14.17-də başlayan "Üç qardaş" bədii filminin 35 dəqiqədən sonra reklamlarla kəsilməsi ilə əlaqədar olaraq 5000 (beş min) AZN, ümumilikdə 25 000 (iyirmi beş min) AZN məbləğində cərimə edilməsi barədə qərar qəbul edilib.

rant Holding"də olan iş yerinə gəlib-gedənə qədar.

Ora baş çəkib öyrəndik ki, "Mərcan"ı oradan çıxarıblar. Əvəzinə isə "İmişli" broyleri yerləşdiriblər. "Mərcan"ın illərlə qərarlaşdığı ofisdən çıxarılmasının nə ilə əlaqəli olduğunu "İmişli" broylerin işçiləri bilmədiklərini söylədilər. Həmin ünvandakı ofisin şüşələrinə "Mərcan" toyuqlarını reklam edən üzülklərdəki qaralamalar da diqqətimizi çəkdi. Reklam üzülklərinin kənarında nazir oğlunun holdinqinin brendi - "Garant" sözləri qara rənglə

pozulub. Bu qaralamaların nə ilə əlaqəli olduğunu da ofisdə izah edə bilmədilər. Reklamın təzliklə söküləcəyini söylədilər.

Niyə məhz "Garant Holding" sözləri qaralanıb? Bu qaralama nazir oğluna mesaj ola bilərmi? Maraqlıdır ki, Məmmədovlar ətrafında baş verənlərə aydınlıq gətirmək ümidi ilə baş çəkdiyimiz ünvanlardan topladığımız məlumatlar yaranmış qeyri-müəyyənliyi daha da dərinləşdirdi.

□ E.MƏMMƏDLƏYEV

Əməkdaşımız Ziya Məmmədovun oğlunun holdinqində oldu

Anar Məmmədov 2 aydır ki, "Garant"ın ofisinə getmir; binanın mühafizəçiləri müxbirimizə "o, daha buralara gəlmir" deyiblər; nazirin və oğlunun ətrafındakı müəmma pərdəsi daha da qalınlaşır

Son günlərə qədər mətbuatda qardaşı, qardaşı oğlu və yaxınları barəsində yazılanlara münasibət bildiren Z.Məmmədov deputat qardaşı Elton Məmmədov da Milli Məclisin oktyabrın 13-də baş tutan axırıncı iclasında gözə dəyməyib.

Nə baş verir? Ziya Məmmədov məzuniyyətdə ikən səlahiyyətlərinin alınaraq ayrıca qurumlara verilməsi təsadüfimdirmi? Onun anadan olduğu rayonda prezidentin iştirakı ilə yol açılışına dəvət alınması sıradan bir hadisədir?

Prezident bu il oktyabrın 6-da Anar Məmmədovun "Garant Holding"inə daxil olan və Məmmədovların ata yurdu olan Ucarın Qazıqumlaq kəndindəki quşçuluq fabrikinde istehsalatla tanış olmağa gedib. Həmin səfərlə bağlı yayılan foto və videolarda Anar Məmmədov yoxdur. Prezident "Garant Holding"ə daxil olan "Ucar aqro" MMC-nin Qazıqumlaqdakı fabrikinə baş çəkəndə holdinqin təsisçisinin orada olmaması nə dərəcədə uyğun haldır?

Nazirin oğlunun Bakıda in-

şa etdirdiyi hotelle adını vermiş, ABŞ-da baş tutacaq prezident seçkilərində şanslı namizədlər sırasında özünə yer etməyə nail olmuş Donald Tramp ilə əməkdaşlığının zirvəsində olduğu bir vaxtda Anar Məmmədovun Azərbaycan Amerika Alyansı niyə qapadı? Ziya Məmmədov, Anar Məmmədov hazırda haradadırlar?

Bir neçə gün əvvəl "Garant Holding"lə əlaqə saxlayaraq Anar Məmmədovla danışmaq, yaranmış duruma aydınlıq gətirməsi üçün suallarımıza cavab almaq istədiyimizi bildirmişdik. Nazir oğlunun köməkçisi olan xanım adımızı, soyadımızı, hansı təşkilatdan olduğumuzu bir neçə dəfə dəqiqləşdirəndən sonra bizi Anar Məmmədovla əlaqələndirməyə çalışdığını söyləmişdi. Amma xəttin əks tərəfində dəstəyi qaldıran olmamışdı. Xanım köməkçinin hərəkətlərindən belə anlaşılırdı ki, apardığı dəqiqləşdirmələr Anar Məmmədovun özünün tapşırığına əsasən baş tutur.

Dünən "Garant Holding"ə yollanıb A.Məmmədovla gö-

rüşmək istədiyimizi açıqladıq. Holdinqin yerləşdiyi binanın mühafizəçiləri kimliyimizlə maraqlanıb Anar Məmmədovla görüşümüzün baş tutmayacağına söylədi.

Dedi ki, Anar Məmmədov daha "Garant Holding"də oturmur! Mühafizəçi digər suallarımıza da nəzakətlə cavab verib holdinq təsisçisinin baş ofisə 2 aydır ki, gəlmədiyini açıqladı.

Necə yeni gəlmir? Bəs harada oturur?

Mühafizəçi "bilmərik" deyib "bizə də heç nə demirlər" əlavə edib susdu.

Düşündük ki, suallarımıza holdinqin hüquqşünası Ruslan Məmmədov da aydınlıq gətirə bilər. Lakin mühafizəçi onun da ofisdə oturmadığını dedi. "Onlar hara köçüblər" sualına isə mühafizəçi çiyinləri çəkməklə cavab verdi.

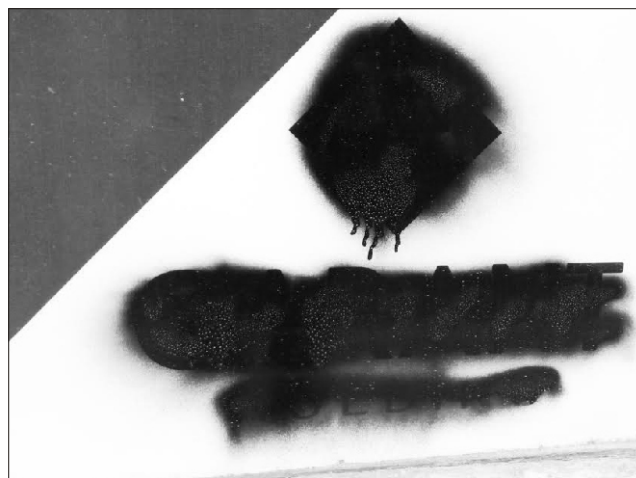
Bir vaxtlar Anar Məmmədovla bağlı yazılara operativ reaksiya verən Ruslan Məmmədovun baş ofisdə olmaması da sual doğurur. Onu işdən çıxarıblarmı? Və ya o da məzuniyyətdədir?

Yeri gəlmişkən, Anar Məmmədovun şərikisi Donald

Trampın məzuniyyət haqda fikirlərini də yazaq. O, təşviqat kampaniyası çərçivəsində seçicilərdən birinin "həyatda uğur qazanmağınızın sirri nədir" sualına "Heç vaxt məzuniyyət götürməyin. Məzuniyyət nəyinə gərəkdir? Əgər işiniz sizə zövq vermirsə, deməli, siz sizə uyğun olan işdə deyilsiniz" deyə cavab verib.

Əlbəttə ki, Anar Məmmədovun şərikinin sözlərini onun nazir atasına aid etmək doğru olmaz.

Məşhur aktyor Hüseynqulu Sarabskinin adını daşıyan küçənin digər başında "Garant Holding"ə daxil olan "Ucar Aqro" MMC-nin ofisi var. Bu MMC bir qədər əvvəl qeyd etdiyimiz kimi, Ziya Məmmədovun ata yurdunda, Ucarın Qazıqumlaq kəndində böyük quşçuluq fabrikinə sahibdir. Orada istehsal olunan toyuqlar "Mərcan" adı altında satışa çıxarılır. Bakıda "Ucar Aqro"nun ofisi 2 ay əvvəl qədər Hüseynqulu Sarabski 115 b ünvanında yerləşib. Yeni Ziya Məmmədovun oğlu Anar Məmmədov Hüseynqulu Sarabski 57 ünvanındakı "Ga-

Nazirin tikilmiş torbasının ağızı nə vaxt büzüləcək

Xalid KAZIMLI

İndiki anda nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovla bağlı yazmaq çətindir. Çünki yıxılanı baltalamaq düzgün deyil, bir sıra prinsiplərə ziddir. Ancaq bu, hələ mübahisəli məsələdir: o doğrudanmı yıxılır və ya yıxılmaqdadır?

Əlamətlər göstərir ki, proses o istiqamətdə gedir. O qədar üst-üstə düşən şeylər var ki, onların hamısına təsadüf adı qoymaq mümkün deyil. Təxminən 1 aydır Ziya Məmmədovun ətrafında elə hadisələr baş verir ki, bunları yap-poz lövhəsində olduğu kimi yerbəyer edəndə ortaya dəqiq mənzərə çıxır.

Ən adi şeylərdən başlayaq. Dövlət başçısı ötən ay Nəqliyyat Nazirliyinin funksiyalarını azaltdı və bu, avtomatik olaraq nazirin fəaliyyət dairəsini daraltdı, mənfəət qaynaqlarını məhdudlaşdırdı.

Daha sonra Ziya Məmmədovun oğlunun ölkədən qaçması xəbəri yayıldı, sonra təkzib edilsə də, tezliklə məlum oldu ki, Anar Məmmədov gerçəkden də ölkədən gedib və hələ də ölkədə deyil.

Bir sıra tədbirlərdə Ziya Məmmədov ortalıqda görünmədi. Prezident Ucarı getdi, ucarlı naziri özüylə aparmadı.

Uzun müddət Ucarın deputatı olmuş və bu yeri özü üçün bron edərək, hətta iddialı qardaşı oğluna belə güzəştə getməyən Elton Məmmədov bu dəfə namizədliyini irəli sürmədi.

Əmisinin mandatına iştlə baxdığı hələ 5 il öncədən məlum olan Anar Məmmədov da namizədliyini irəli sürmədi və bu, o anlama gəlirdi ki, "Ucarın deputatı" postu Məmmədovlardan alınıb.

İki gün öncə E.Məmmədovun oğlu Aynar Məmmədovun kafesinə təşkil olunmuş polis başqını və daha 8 nəfərin tutularaq polis bölməsinə aparılması hadisəsini də bu "təsədüf"lər sırasına aid etmək olar.

Nəhayət, Ziya Məmmədovun Nazirlər Kabinetində keçirilən son müşavirədə də görünməməsi göstərir ki, onun saraydışı edilməsi artıq texniki hala gəlib.

Bu həftənin sonunda Z.Məmmədovun vəzifədən götürülməsi barədə sərəncam verilsə heç kim təccüblənməyəcək.

1996-cı ildə Rəşad Quliyevin parlamentin sədri postundan isetafa verməyə məcbur edilməsi prosesi də bu cür ağırlı, sürəkli davam etdi.

O vaxt da ortalıqda çoxlu şeyiələr vardı. Spikerin biznesinə, qohum-əqrəbasına qarşı həyata keçirilən silsilə sıxışdırma tədbirləri barədə xəbərlər gəlir və təkzib olunurdu.

Bununla belə, saraydan sızıb gələn informasiyalar göstərirdi ki, yaxın vaxtlarda belə bir hadisə mütləq baş verəcək.

Gün gəldi, yetişdi, 1996-cı ilin sentyabr ayının 11-də keçirilən parlament iclasında Quliyev rəngi boğulmuş halda, pərtliyi üzündən sezişə-sezişə səhhətiylə bağlı istefa verdiyini bəyan etdi. 73 yaşlı sağlam prezident 49 yaşlı "xəstə" spikerin istefasını qəbul etdi və ABŞ-a yola saldı.

Ziya Məmmədovun postundan götürülməsi də təxminən bu cür baş verəcək. Böyük ehtimalla o da xaricə müalicəyə gedəcək.

Bəs bütün bu təzyiqlər, mühasirəyə alma, bloklama tədbirləri nədən ötrüdü? Məmmədovların iqtidar komandasına asi düşməməsi, mübarizəyə qalxmaması üçün.

O, xırda fiqur deyil. Ölkənin 3 güclü adamından biridir, arasında ciddi maliyyə resursları olan, iqtisadi imperiya qurub-yaratmış adamdır. Belə adamları birdən-birə, zəiflətmədən yerindən tərptəmək asan iş deyil. Lətifəsi heç kəsə dəyməsin, bu, canavarı yaralayıb buraxmaq kimi bir şey olar.

Bu cür güclü adamlar problem yaratmağa qadirdirlər, istəyələr, nəsə edərlər. Yəqin hazırda hakimiyyət strateqləri də ona çalışırlar ki, Ziya Məmmədov saraya asi düşsək "nəsə etmək" istəməsin, elə olsun ki, bunu istəyə də bilməsin.

Hər halda, o, nə qədər ambisyalı olsa da, kifayət qədər də ağıllı adamdır, praqmatikdir, hər şeyi ölçüb-biçməyə qadirdir, bilir ki, qatırı gedib.

Bir zamanlar o, baş nazir olmaq istəyirdi. Bu müstəvidə onun rəqibləri də vardı və onlar Məmmədovun baş nazir olmaması, hətta tutduğu vəzifədəndə vurulub çıxarılması üçün əllərindən gələn çox şeyi etdilər.

Durumun bu cür alınmasında Məmmədovun yaxın adamlarının da ciddi rolu oldu. Bu qrupun media ilə işləyə bilməməsi, üstəlik, zaman-zaman qəzet və saytlara düşməni kəsilməsi, saymamazlıq göstərməsi də onların haqqında mənfi reputasiyanın formalaşdırılmasına səbəb oldu.

Məmmədov klanı medianın gücünü biləndə artıq gec idi və onlara media holdinglər yaratmaq imkanı verilmədi. Axırı da belə oldu.

Beləcə, hamı artıq tikilmiş torbanın ağızının nə vaxt büzüləcəyini gözləyir.

Dövlət başçısından "iqtisadi çevrilis" anonusu

Neftin qiymətinin dünya bazarımda kəskin düşməsindən sonra Azərbaycan hakimiyyəti təkcə büdcədə deyil, siyasi-iqtisadi kursunda da ciddi dəyişikliklərə hazırlaşır. Prezidentin son 4 ayda hökumət üzvləri ilə sayca üçüncü müşavirə keçirməsi, bu müşavirədə söylədikləri və komandasına sət xəbərdarlıqları özlüyündə hər şeyi deyir.

Hakimiyyət başçısı iqtisadiyati əsasən, neft gəlirlərinə söykənən postsovet məkanını bürümüş böhrandan açıq danışır, 2016-cı ildə gözlənilən çətinlikləri qeyd edir və ən əsası, bu müşavirələrdə komandasını sət tənqid edir. Bu tənqidlərin ardıcılığı, ayrı-ayrı sahə nazirlərinə ünvanlanmış sət mesajlar belə təəssürat yaradır ki, indi prezident Azərbaycanı və komandasını böhran dövründən xilas etmək üçün **TƏKBAŞINA** çalışır. Prezident demək olar ki, son müşavirələrində iqtisadi komandanın təkliflər istəyir, neft dövründə büdcənin dolmasına arxayınlaşmış nazirləri hərəkətə gətirmək, bu adamların böhran dövründə çevikliyini yoxlamaq üçün silkələyir. Onlar isə dəftərlərində hansısa qeydlər aparır, dinləyir, statistik məlumatlar verir və gedirlər... Sanki onlarda bir arxayın var, sanki onlarda hələ də "bizim yerimizə hər şeyi düşünən və qərar verən prezidentimiz var" düşüncəsi hakimdir.

Heydər Əliyev zamanında dünya fərqli idi, qərarlar da indiki iqtisadi şərtlər kimi çeviklik tələb etmirdi. İndi isə Azərbaycan hər gün şərtləri dəyişən dünya iqtisadiyyatının bir parçasıdır. Üstəlik, siyasi-iqtisadi maraqların kəşşidiyi, supergüclərin sərvətləri uğrunda az qala didişdiyi bir ölkədir. Prezident son müşavirələrdə bunu siyasi konyunkturadan imkanı verdiyi dildə həm xalqqa, həm komandaya çatdırmağa çalışır. Diqqət çəkən həm də budur ki, prezident sət ritorikasını artırır, iqtisadi sferada dəyişikliklərə qərarlı olduğunu bir daha deyir.

Oktyabrın 12-də prezident bir sıra iqtisadi-siyasi məsələlərdən danışdı. Amma son müşavirədə ən diqqətçəkən məsələ dövlət başçısının iqtisadiyyatın əsas beləsi olan monopoliya ilə bağlı komandaya yönəlmiş açıqlamalarıdır. Zənnimizcə, həmin müşavirənin təhlil olunacaq əsas ana xətti də məhz bu məsələ ilə bağlı prezidentin söylədikləridir. Çünki prezidentin monopolistlərlə bağlı dedikləri iqtisadi seferada inqilabi dəyişikliklərin, "iqtisadi çevrilis" anonusu sayıla bilər.

Monopolyyadan danışarkən dövlət başçısının dediklərindən bir sitata diqqət yetirək: **"Bu sahədə əfsuslar olsun ki, biz ciddi nəticələrə nail ola bilməmişik. Həm istehsalda, həm də idxalda. Bilmirəm bu nə psixologiyadır - burada mən bu məhsulu istehsal edirsəm, başqası gərək istehsal etməsin. Yaxşı, başqasına da imkan vermək lazımdır ki, rəqabət olsun. Burada kimse nəyisə istehsal edirsə, qoymur başqası istehsal etsin. Və ya müxtəlif yollarla himayədarları cəlb edirlər bu işlərə. Bu hallara yol vermək olmaz. O cümlədən idxal ilə bağlı inhisarçılığa yol vermək olmaz. Biz açıq bazar iqtisadiyyatı siyasəti aparırıq"**.

İ.Əliyev "bizim siyasətimiz, dövlət siyasəti, prezidentin siyasəti

Prezident Əliyevin inqilaba çağırışı kimi çıxışı

İlham Əliyevin monopoliya ilə bağlı sət mövqeyinin əsas səbəbi böhran dövründə monopolistlərin siyasi proseslərə təsir imkanlarının artmasıdır; Qərblə korlanmış münasibətlər fonunda monopolist-oligarxlar ölkə daxilində istənilən radikal müxalif qüvvədən indi daha təhlükəlidirlər...

budur. Ona görə bütün qurumlar bu siyasəti aparmalıdırlar, vəssalam!" deyərək, bu məsələdə qətiyyətlili olduğunu bir daha nazirlərin diqqətinə çatdırıb.

Siyasi dildə prezident tərəfindən komandaya ünvanlanmış "vəssalam" xəbərdarlığından sonra gələn söz yəqin ki, "istefadır". Bu qərara qarşı çıxanların istefası...

Daha bir sitata diqqət edək: "Biz liberal iqtisadiyyat modelini, bazar iqtisadiyyatı yolunu seçmişik. Biz bu yolla gedirik və görün nə qədər uğurlar əldə etmişik. Əgər ölkə daxilində mane olanlar, yoxlamalar, rüşvətçilik, lisenziyalı, haqq qoymaq olmasaydı biz nə qədər böyük uğurlar əldə edərdik, büdcəmiz nə qədər artardı. Nə qədər buna dözmək olar? Artıq qurtardı, hövsələm yoxdur! Hər kəs nəticə çıxartsın. Nəticə çıxartmasa cəzalandırılacaq". Bütün bunlar komandasına, onlardan daha da çox cəmiyyətə verilən mesajlardır. Prezidentin son müşavirədəki çıxışı haqqında bir neçə dəfə danışılan "Ağ inqilab"ın startı da hesab olunabilir. Bundan sonra bir sıra monopolist-oligarxlar, hökumət komandasındakı iri vəzifəli zənginlər, prezidentin özünün də dediyi kimi, cəza sürecinin hədəfi oldular. Bütün bunlar o deməkdir ki, Azərbaycan prezidenti idarəetmənin və dövlət məşininin daha bu cür getməyəcəyini, ciddi dəyişiklik ediləcəyini və ona kim mane olsa, bu məşinin altında qalıb eziləcəyini açıq söyləyir. Azərbaycan prezidentinin seçkiqabağı verdiyi bu anonus həm də onunla mühdür ki, onun hədəfində siyasi opponentləri deyil, özünün komandasına aid olan və ölkədə liberal iqtisadiyyata keçidi əngəlləyən məmur oligarxlar-monopolistlərdir!

Monopolist-oligarxların kimlər olduğu və ya monopolistləri kimlərin himayə etdiyi Azərbaycan cəmiyyəti üçün sət deyil. Böhran dövründə onlar daha çox qazanmaq, daha çox varlanmaq arzusundadırlar. Bəzi iş adamları monopoliya səbəbindən ölkədən illərdir didərgin salınıb, elə sahələr var ki, ora xarici investisiya yatırmağa imkan belə verilmir. Monopoliya yaradılan əksəriyyəti iqtidarda təmsil olunur. Prezident bunu hamıdan yaxşı bilir. Amma indi bu monopoliya ölkənin neftdən asılılığı azalan iqtisadiyyatını xərçəng kimi gəmirir, azad iqtisadi inkişafı tormozlayır, ən əsası monopolistlərin siyasi proseslərə təsirini artırır. Monopolistlər istədikləri qiyməti qoyur, bazara təsir gücünü artırır, necə deyərler, iqtidardan ayağının altını qazırırlar. Dövlət başçısının monopoliya ilə bağlı sət mövqeyinin əsas səbəblərindən biri, bəlkə də birincisi elə böhran dövründə monopolistlərin siyasi proseslərə təsir imkanlarının artmasıdır. Monopolistlər günlərin birində ən vacib ərzaq məhsullarını piştaxtadan yığışdırı və ya qiymətini dəfələrlə qaldıra, ölkədə ən həyati əhəmiyyətli məhsulların sünə qitiləni yada bilərə, demək, artıq hakimiyyəti bu yolla təhdid edə bilərə. Qərblə korlanmış münasibətlər fonunda monopolistlər ölkə daxilində istənilən radikal müxalif qüvvədən daha təhlükəlidirlər. Azərbaycanın həqiqətən də komandanın əvəzindən düşüncə və çevik qərarlar verən prezidenti bu təhlükəni daha yaxşı görür və bu səbəbdən də bu məsələdə "vəssalam" deyəcək qədər qərarlı görünür.

Rusiya hakimiyyəti ölkədə "acla qiyam" yaratmaq istəyən Qərbin sanksiyalarından yalnız daxili monopoliyanı birdəfəlik aradan qaldırmaq qurtula bilir. Rusiya indi özü daxili bazar üçün zəruri olan bütün məhsulları istehsal edə bilir, nə lazımdırsa Azərbaycan daxil, yaxın ölkələr

dən alır, bazar-dükanda bolluqdur, xalq da "Putin var olsun!" deyərək yaşayır. Beşinci dəfə Belarus prezidenti seçilən Aleksandr Lukaşenko da ölkəsində iqtisadiyyatı liberallaşdırıb, monopoliyanı və rüşvətin kökünü kəsib, ölkəsində kənd təsərrüfatı cənəti yaradıb. Belarus siyasi nöqtə-nəzərdən Azərbaycan üçün yaxşı nümunə deyil, amma Lukaşenko hakimiyyətini dayanıqlı edən əsas faktor onun monopoliyadan təmizlənməmiş iqtisadiyyatı, xalqının güzəranını yaxşılaşdırması olduğunu Qərb təhlilçiləri də etiraf edir.

Azərbaycan şükür ki, dünyaya açıqdır. Hər yerlə ticari əlaqələri var. Bəs sabah necə? Azərbaycan münasibətləri pisləşən Qərbin hansısa iqtisadi sanksiyalarına məruz qalsa, bu monopolistlər nə edəcək? Daxili bazar iki-üç zavodla, qanı qiymətə satdıqları bananla təmin edə biləcəklərmi? Azərbaycanı əlbəttə, bu tale gözləmir. Amma yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, böhran dövründə monopoliya ölkənin təkcə ərzaq təhlükəsizliyini deyil, hakimiyyətini də təhdid hədəfinə çevirə bilər. Bu səbəbdən prezidentin monopoliyanı çökdürməklə bağlı qərarlı olduğu qənaəti möhkəmlənir.

Sözsüz ki, Azərbaycanda idxalda və ixracda inhisarçılığın ləğvi ölkə iqtisadiyyatını təsəvvür etmədiyimiz həddə dirçəldə bilər. Aydındır ki, monopolistlər bu qərar alışı qarşılamayacaqlar, bəlkə də artıq müqavimət göstərməyə başlayıblar da. Çünki İlham Əliyev ötən müşavirələrin birində də bu barədə xəbərdarlıq etmişdi. Prezidentin yenidən monopoliya problemi ilə bağlı belə açıq tənqidi çıxışı etməsi isə siyasi iradədən xəbər verir.

Xalqın yaxınlaşmaqda olan qış böhranında da istədiyi elə budur...

Oktabrın 12-də dövlət başçısı İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2015-ci ilin doqquz ayının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclası keçirilib.

Manatın devalvasiyasının sonra xarici borcun artıdığını vurğulayan dövlət başçısı, iş yerlərindən də danışdı: "Bu il 87 min yeni iş yeri yaradılmışdır ki, onlardan 67 mini daimi iş yeridir... Ancaq onu da qeyd etməliyəm ki, 9 ayda baxmayaraq, 67 min daimi iş yeri yaradılıb, 30 minə yaxın iş yeri bağlanıb". Dövlət başçısı çıxışında vurğulayıb ki, maliyyə nizam-intizamı gücləndirilməlidir, israfçılığa, izafi xərclərə yol verilməməlidir. Bəzi hallarda dövlət qurumları Maliyyə Nazirliyinə təkidlə müraciət edirlər ki, əlavə vəsait ayrılınsın. Bu da yığıdırılmalıdır. İndi biz imkanımız nəyə çatırsa, onu da edirik".

Onun sözlərinə görə, prioritet təşkil etməyən layihələrə vəsaitin ayrılması dayandırılmalıdır. Bütçə xərclərinin strukturuna yenidən baxılmalıdır və bütçə vəsaiti qənaətlə xərclənməlidir. Vergi və gömrük orqanları da şəffaf və səmərəli işləməlidir. Sahibkarlar qarşısında əsassız tələblər qoyulmamalıdır: "Yeni başqa sözlə, onlardan rüşvət heç bir haqq tələb edilməməlidir".

İlham Əliyev çıxışı zamanı bir neçə dəfə korrupsiyadan danışdı: "Ancaq mən istəyirəm ki, inkişaf daha da sürətli olsun. İnkişafa mane olan bütün əngəllər, süni maneələr aradan götürülsün. Bir çox hallarda bu süni əngəllər yenə də korrupsiya və rüşvətxorluqla bağlıdır. Ona görə korrupsiya, rüşvətxorluq, sadəcə olaraq, ictimai yara, xəstəlik deyil. Bu, bizim iqtisadiyyatımıza çox böyük əngəldir, maneədir".

O, sahibkarlara qarşı aparılan yoxlamalardan da danışdı: "Yoxlamaların sayı kifayət qədər çoxdur, yoxlayan təşkilatlar da sanki bir-biri ilə rəqabətə çıxıblar. Bu da dözülməzdir. Yoxlamaların böyük əksəriyyətinin arxasında yenə də maddi təmənnə dayanır. Yoxlayan gəlir, nəyi yoxlayır, nəyi yoxlamır, ancaq nəticə etibarilə öz payını alır, çıxıb gedir. Buna da son qoyulmalıdır. Ona görə, qısa müddət ərzində mənə yoxlamalarla bağlı müfəssəl məlumat verilsin, hansı qurumlar kimi yoxlayırlar, ildə neçə dəfə yoxlayırlar, nə üçün yoxlayırlar? Burada bir sistem olmalıdır. Ümumiyyətlə, biz bu yoxlamaların sayını kəskin şəkildə aşağı salmalıyıq. Yerli icra hakimiyyəti orqanları, o cümlədən hüquq-mühafizə orqanları bəzi hallarda sahibkarlara problemlər yaradırlar, bəzi hallarda onlardan pul tələb edirlər. Sahibkar heç kimə - nə yerli icra orqanlarının, nə də hüquq-mühafizə orqanlarının nümayəndələrinə borclu deyil, ancaq dövlətin vergisini verməlidir, vəssalam. Sahibkar

ları boğurlar, soyurlar, incidirlər. Bu, dözülməz haldır. Əgər rüşvətxorluq, korrupsiya, yoxlamalar, lisenziyalar, haqqoyma olmasaydı, görün, bütçəmiz nə qədər arta bilərdi?! Buna nə qədər dözmək olar?! Artıq qurtardı, yeni hövsələ tükənib. Hər kəs nəticə çıxarsın. Nəticə çıxarmasa, cəzalandırılacaq". İlham Əliyev vurğuladı.

Dövlət başçısının mesajı - rüşvətxorluq, korrupsiya, yoxlamalar...

Bəzi ekspertlər mesajları neft pullarının azalmasının səbəbi kimi qiymətləndirir, bəziləri isə problemlərin həllində siyasi iradənin yaranması ilə...

yıb ki, iqtisadiyyat üçün əsas problemlərdən biri də inhisarçılıqdır.

Ekspertlər dövlət başçısının çıxışından çıxan nəticələrdən danışdı. Ekspert Qubad İbadoğlunun fikrincə, son müşavirinin iqtisadi sahədə əsas tezisləri sırasında bütçə vəsaitinin qənaətlə işlədilməsi və sahibkarlardan əsassız tələblərin tələb olunmaması diqqətə daha çox cəlb edib: "Hər iki məsələnin indiki situasiyada əhəmiyyətini dəyərləndirməklə yanaşı, hesab edirəm ki, hazırdakı hökumətin qarşısında duran başlıca vəzifələrdən biri də daxildə əlavə maliyyə qaynaqlarının tapılması və xaricdən birbaşa investisiyaların cəlb edilməsi üçün əlverişli biznes mühitinin yaradılmasıdır. Nəzərə alsaq ki, qlobal rəqabətlik qabiliyyətinə görə Davos İqtisadi Forumu Azərbaycanı 40-cı yerdə qərarlaşdırıb və ölkəmiz dünyanın 40 ən rəqabətli ölkəsi ilə bir qrupdadır. Bu halda xarici investisiyaların təşviqi vasitəsilə sahibkarlığın inkişafına yönəlmiş dövlət siyasəti dayanıqlı iqtisadi artımın təmin edilməsini şərtləndirə bi-

lər. Odur ki, investorlar Azərbaycanda qanunvericiliyin, xüsusilə də vergi və gömrük rejiminin dəyişdirilməsindən qaynaqlanan təsirlərdən siqortalanmalı və onlara bəzi təminatlar verilməlidir. Çünki son zamanlar vergi qanunvericiliyinin qeyri-əlverişli şərtlərlə dəyişdirilərək sərtləşdirilməsi nəticəsində əlaqədar orqanların

təşviqinə xidmət edə və Azərbaycan iqtisadiyyatının dayanıqlı inkişafı üçün vacibliyi getdikcə artan investisiya qoyuluşları probleminin həllinə töhfə ola bilər. Hazırda Azərbaycanda bütçə gəlirlərinin formalaşmasında, ölkəyə xarici sərmayələrin cəlb olunmasında müşahidə olunan çətinlikləri nəzərə alaraq hökumətdə bu istiqamətdə müzakirələr başlanmalı, ümumi vergi amnistiyası elan olunmalı, vergi ödəyicilərinə münasibətdə "təmiz səhifə"dən başlanılmalı, bəyan edilməyən aktivlərin repatriasiyasının stimullaşdırılması üçün

Torpaq satanlar

Aysel Əlizadə

"Əgər rüşvətxorluq, korrupsiya, yoxlamalar, lisenziyalar, haqqoyma olmasaydı, görün, bütçəmiz nə qədər arta bilərdi?! Buna nə qədər dözmək olar?! Artıq qurtardı, hövsələ tükənib. Hər kəs nəticə çıxarsın. Nəticə çıxarmasa, cəzalandırılacaq".

Bunu prezident İlham Əliyev oktyabrın 12-də keçirdiyi iclasda deyib.

Bizim ölkə daxilində böyük problemlərimiz var. Çox böyük. İkisini yazmaq, keçək üçüncüyə: qeyri-qanuni vergi və gömrük rüsumları.

Biznes qurmaq istəyən adam işindən əlavə əziyyətlə, saxta əngəllərlə qarşılaşsın bu, təkə ölkənin daxili siyasətinə, xaricdəki nüfuzuna zərbə vurmur, xalqı aqressivləşdirir.

İstənilən özəl şirkətin rəhbərliyi ilə danışsanız nə qədər narazı olduğunuzu, əsəb keçirdiyinizi öyrənərsiz. Kənardan elə gəlir ki, adam biznesini qurub, işi gedir. Ancaq həmin o adam yalançı yoxlamalardan keçməli, rüşvət verməli, ondan hər şey üçün pul tələb edənlərlə çənə döyməli olur. Daha dəhşətli var. Qanunlar ayaqlanıb, vətəndaşların sadə hüquqları pozulur. Məhəllələrdə mərasim evləri, həyətyanı sahələr, ümumi istifadə üçün nəzərdə tutulan yerlər özəlləşdirilir, satılır. Kim satır, kimə satır - bəlli deyil. Günün birində kimsə gəlib yekə bir qıfıl vurur və "bura mənə məxsusdu" deyib gedir. Torpaq islahatları haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanununda deyilir: "Torpaq islahatının məqsədi iqtisadi azadlıq və sosial ədalət prinsipləri əsasında torpaq üzərində yeni mülkiyyət münasibətlərini yaratmaq, bazar iqtisadiyyatını və sahibkarlıq təşəbbüsünü inkişaf etdirmək, ölkənin iqtisadi müstəqilliyinə, o cümlədən ərzaq təminatına nail olmağa və nəticə etibarilə Azərbaycan xalqının maddi rifahını yüksəltməkdən ibarətdir. Torpaq islahatının yerquruluşu layihələri əsasında aparılması şərtidir".

Uzağa getməyək. Binəqədi sakiniyəm. Ərazidə saymaqla bitməyən onlarca bu kimi faktlar göstərə bilərəm. Məsələn, qonşu binanın (Azadlıq 32) sakinləri aylardır binanın önündə lövhələrlə hasarlanan sahəni "alan" sahibkarla döyüşür. Sosial ədaləti pozaraq, sakinlərin razılığı olmadan, yerquruluşu layihələri əsasında uyğun gəlmədən həyəti dövrələməyə kim ixtiyar qazanıb? Sakinlər hər yere şikayət ərizəsi göndəriblər. Ərazidə tikintiye başlanan zaman etiraz ediblər. Bura onların dincəlməsi, balalarının oynaması üçündü. 7 mkr, S.S. Axundov 2 A Etalonda bina sakinləri də başqa problemlə döyüşür. İllər əvvəl öz hesablarına tikdirdikləri xeyir-şər evi onlardan alınıb kiməsə verilib. Adam sakinlərə acıq verir kimi çıxıb oranı bağlayıb və yoxa çıxıb. Məkan eləcə onlara göz dağı olub. Belə faktlar say-sızdı.

Xeyir-şər evləri məhəllədə ocaq yeri kimidi. Soyuqlarda orda toplaşırlar, tədbirlərini orda keçirirlər.

Bu tipli məhəlli yerləri bələdiyyələrin nəzarətində olur. Kim satıb, kimə satıb, heç kim məsuliyyət daşmır.

Həmin qanunun üçüncü fəslində deyilir: "Vətəndaşların qanuni istifadəsindəki fərdi yaşayış evlərinin, həyətyanı sahələrin, fərdi, kollektiv və kooperativ bağların, dövlət bağlılıq təşəvvüsünün idarəçiliyindəki bağların altında olan torpaqlar qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada əvəzsiz olaraq onların mülkiyyətinə verilir".

Deyək ki, qanun pozuldu, ədalət prinsipləri gözənilmədi. Bəs vicdan?

Bu qədər adamın lənətini qazanaraq yaşaya bilmək də var axı...

Ölkə başçısı özbaşınalıqlarla bağlı "daha hövsələm yoxdu" deyir. İndi görün biz nələr çəkirik, cənab prezident. Vətəndaş nələr çəkir...

Ankara mitinqindəki terror Müsavatın mitinqi təxirə salmasına səbəb olacaq?

Gülağa Aslanlı: "Hakimiyyətə müraciət olunması istisna deyil"

Oktyabrın 10-da Türkiyənin paytaxtı Ankarada 97 nəfərin ölümünə, 200-dən çox insanın yaralanmasına səbəb olan terror aktı kütləvi aksiyaların təhlükəsizliyi məsələsini aktuallaşdırır. Azərbaycanda Türkiyədən fərqli olaraq sabitlik hökm sürsə də, məlum olduğu kimi, indiyə qədər xüsusi xidmət orqanları Suriyada İŞİD-in tərkibində döyüşmüş, İŞİD-ə qoşulmuş xeyli sayda insan həbs edib.

Bu isə onu deməyə əsas verir ki, bizim ölkəmizin də daxilində İŞİD və bu kimi radikal qruplaşmalarda olmuş və ya hazırda onlarla bağlılığı olanların mövcudluğu istisna ediləməlidir. Bəs bu amil və Ankaradakı məlum qanlı terror hadisəsi hazırda 25 oktyabra təyin etdiyi mitinqə hazırlıq işlərini həyata keçirən Müsavat Partiyasının planında dəyişiklik edilməsinə, mitinqin təxirə salınmasına və hakimiyyətə mitinqin təhlükəsizliyinin həmişəkindən daha ciddi şəkildə təmin edilməsi üçün müraciət edilməsinə səbəb ola bilərmi?

Müsavat Partiyası Mərkəzi Seçki Qərarının rəhbəri Gülağa Aslanlı bildirdi ki,

Azərbaycan hökuməti İŞİD sıralarında Azərbaycan vətəndaşlarının da olması, onların bəzilərinin həbs edilməsi ilə bağlı zaman-zaman açıqlamalar verib. Belə adamların bəzilərinin yox, hər birinin haqqında tədbirlər görülməlidir: "Ümumiyyətlə, Türkiyədəki qanlı terror hadisəsi hökumətin, xüsusi xidmət orqanlarının ayıq-sayıqlığının ciddi şəkildə artırılmasını dikte edir. Heç bir ölkə terror aktından sığorta olunmayıb. Ona görə də hökumət belə hadisələrlə mümkün qədər üzləşməyimiz üçün addımlar atmalıdır. Ankaradakı mitinqdə həyata keçirilən terror aktının Müsavat

Partiyasının 25 oktyabra təyin etdiyi mitinqə hər hansı formada öz təsirinin olub-olmayacağı məsələsi hələ müzakirə edilməyib. 25 oktyabr mitinqinin buna görə ertələnməsi məsələsi müzakirə ediləməyib və ya təhlükəsizlik tədbirlərinin gücləndirilməsi ilə bağlı hakimiyyətə müraciət olunmayıb. Amma müraciət

olunması istisna deyil. İkincisi isə bəllidir ki, əgər hansısa cinayətkarlar hansısa ölkədə terror reallaşdırmaq istəyirsə, həmin ölkədə mitinqlərin olub-olmaması vacib deyil, terrorçu öz mənfur cinayətini mitinq olmadan da keçirir. Dünyanın çox yerlərində buna sübutlar var".

□ E.SEYİDAĞA

KXCP sədrindən iqtidar-müxalifət dialoqu ilə bağlı sərt açıqlama

Mirmahmud Mirəlioğlu: "Hakimiyyət böyük ehtimalla moskvapərəstlərin diktəsi ilə bu məsələni dəfn elədi"

Prezidentin köməkçisi, Prezident Administrasiyası İctimai-siyasi şöbəsinin müdiri Əli Həsənovla siyasi partiyaların üçüncü görüşündən 4 ay keçdi. Bu ilin əvvəlindən başlanan görüşlər iştirakçıların ümumi razılığı ilə iki aydan bir keçirilməli idi. Bəzi müxalifət qurumlarından dördüncü görüşdə 1 noyabr parlament seçkiləri mövzusunda müzakirəyə çıxarılmasını hələ seçki kampaniyası başlamazdan öncə təklif etsələr də, görüş hələ də baş tutmayıb. Hakimiyyət təmsilçilərinin verdiyi açıqlamalardan belə məlum olub ki, iqtidar seçki mövzusunun müzakirəyə çıxarılmasını istəmir.

Seçki məsələsinin müzakirəyə çıxarılması təklifinin müəllifi olan "Azadlıq-2015" seçki blokunun təsisçisi, KXCP sədri Mirmahmud Mirəlioğlu isə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, hakimiyyətdəki rusiyapərəst qüvvələr iqtidarla-müxalifət arasında dialoq məsələsini dəfn etməyə nail olublar: "Azərbaycanı, onun xalqını düşünməyənlər, dövlətçiliyə xarici və daxili təhdidləri nəzərə almayanlar hakimiyyətdə söz sahibi olduqları üçün inandırıcı deyil ki, görüş baş tutsun. Azərbaycanda nəhayət ki, dialoq mühiti başlanmışdı və davam etməsi nəzərdə tutulurdu. Amma Azərbaycan hakimiyyəti böyük ehtimalla moskvapərəstlərin diktəsi ilə bu məsələni dəfn elədi. Biz seçki məsələsinin müzakirə edilməsinin məqsədəuyğun olduğunu dilə gətirdik. Onlar isə seçkilərdə həmişəkindən də betər saxtakarlıq etmək qərarında olduqlarını seçki kampaniyasına start verildəndən nümayiş etdirməyə başladılar".

M.Mirəlioğlu onu da bəyan etdi ki, seçkilər məsələsində hələ ki KXCP-nin susmasının səbəbi var: "Bir sıra ciddi məsələlər var. KXCP olaraq oktyabrın 15-də biz qeydə alınan və qeydə alınmayan bütün namizədlərimizlə seçki məsələsini ciddi müzakirə edəcəyik. Mövqeyimizi də ortaya qoyacağıq".

□ E.SEYİDAĞA

Müsavatdan Milli Şura üzvünə ağır cavab

Elman Fəttah: "Ay Qasım, sənın Məclis sədri olduğun partiya məlum..."

VHP Ali Məclisinin sədri, Milli Şuranın Koordinasiya Mərkəzinin üzvü Rafiq Manaflı sosial şəbəkələrdə seçkilərdə iştirak edəcək qurumlar barədə aşağılayıcı tonda status paylaşmış. Partiya funksioneri əsas hədəf kimi Müsavatı seçib. Yazı bir növ Milli Şura sədri Cəmil Həsənlının parlament seçkiləri ilə bağlı yaydığı məlum siyahını müdafiə etmək xarakteri daşıyır.

R.Manaflının fikirləri və "Azadlıq" qəzetinin özünə-məxsus başlıqla onun statusunu tirajlaması Müsavat üzvlərinin kəskin etirazlarına səbəb olub. Sosial şəbəkələrdə müsavatçılar VHP funksionerinin ünvanına ağır ittihamlar səsləndirirlər. Artıq qalmaqla Müsavat rəhbərliyi də qoşulub.

VHP Ali Məclis sədrinin fikirlərində əsas narazılıq doğuran hissələr bunlardır:

"Şou seçkidə rejimin dayağı olan qaragüruh aqressivləşib. Xüsusən də Məmmədəmin Rəsulzadənin, Mirzə Bala Məmmədzadənin yadigarları - Səxavət Soltanlı, Elman Fəttah, Valeh Hümmeoğlu. Mövqe qoymağa məəttəlsən, pirtlayırlar, arqumentləşdirir-

sən - partlayırlar. Cəmil Həsənlı siyahı dərc edir. Hədəfi də rejimdir. Amma rejim qalıb bir yanda, bu yuyulmamış qarışıqlar meydan sulayırlar. Məqsədləri də deputat-zad olmaq deyil, eləcə mübarizədir. Sizinki mübarizə deyil. Sizinki satılmaq da deyil, doğrusu, heç satılıq da deyilsiz. Bu hikkədir. Kindən, hiddətdən, nifrətdən doğan bir hikkə. Xəyanətə bərabər bir hikkə..."

Müsavat başqanının müavini Elman Fəttah R.Manaflının fikirlərinin hakimiyyətə xidmət etdiyini qeyd etdi: "Hakimiyyət və müxalifətin daxili siyasətlə bağlı bir-birinə zidd konsepsiyaları var. Müsavatın konsepsiyası mübarizəni müxalifətin daxilində

Elman Fəttah

Rafiq Manaflı

dən çıxarıb, hakimiyyətə qarşı yönəltməkdir. Hakimiyyətin isə konsepsiyası mübarizənin müxalifətin daxilində getməsi ilə bağlıdır. Rafiq Manaflının da Müsavatı hədəf alan ittihamları hakimiyyətin "mübarizə müxalifətin daxilində getməlidir" konsepsiyasının tərkib hissəsidir. Məndə maraq doğuran məsələ bir müddət əvvəl siyasi məbusları cinayətkar adlandıran sənədə qol çəkən VHP-nin Məclis sədrinin mövqeyi yox, müxalifətin daxilində intriqaları qızıqdırmaq

məqsədlə bu yazıya dəstək verən "Azadlıq" qəzeti oldu. Hakimiyyətə qulluq edən yazını tirajlamaqda məqsəd nədir? Siz kime xidmət edirsiniz? Azərbaycanda siyasətlə məşğul olan insanlar iki konsepsiyadan birinə xidmət edirlər. Açıq şəkildə görünür ki, Rafiq Manaflı mübarizənin hakimiyyətin daxilində getməsi siyasətinə xidmət edir".

E.Fəttah VHP funksionerinin təhqirlərinə də toxundu: "Təhqirsiz yazılan yazılar arqument olmadığına görə

diqqət çəkmir. Yazının içərisinə təhqir qatmaqla, bizi prosesə qoşmaq istəyirlər. Bu da müxalifətdaxili intriqaların qızıqmasına səbəb olacaq. Onun fikirləri, sadəcə, müştəbeh iddialardır. Adama məşhur misalla deyirlər ki, ay Qasım, sənın Məclis sədri olduğun, illərlə xidmət etdiyin partiya məlum, partiyanın siyasəti də məlumdur. Sən hara, hakimiyyətlə mübarizə hara? Seçkiləri boykot etmə, sadəcə, mübarizədən yayınmaqdır. Seçkiləri boykot etmək qəhrəmanlıqdır, Razi Nurullayev də qəhrəmandır. O da seçkiləri boykot edib, Milli Şura da. Başa düşə bilmirəm ki, Milli Şura boykot qərarı veribsə, o zaman seçkiyə gedən Milli Şura üzvləri barədə niyə qərar qəbul edilmir. Boykot qərarı vermiş Milli Şura üzvləri seçkilərdə iştirak edirlər. VHP çoxlu sayda na-

mizəd irəli sürüb. Rafiq Manaflının Məclis sədri olduğu partiya. Milli Şuranın rəhbərliyindən seçkilərdə iştirak edən başqa şəxslər də var. Boykot qərarı verməklə, hakimiyyətə qarşı ciddi mübarizə apardığını demək absurddur. Seçki dövründə hakimiyyətin təzyiqləri ilə üzləşən məhz prosesdə iştirak edən qurumlardır. Seçkini boykot edən hansı quruma təzyiqlər olur? İctimaiyyət hər şeyi yaxşı görür. Seçkiyə getməmək, hakimiyyətə mane olmamaqdır. Hakimiyyət isə kim mane olursa, təzyiqləri onun üzərinə yönəldir. Bunlar mane olmaqlarına görə hakimiyyətin də onlarla işi yoxdur. Müsavatın 29 namizədinin sənədlərindən imtina olundu. Hakimiyyətin saxtakarlığına mane olduğumuza görə belə addım atıldı".

□ Cavansir ABBASLI

Milli Məclisin 13 oktyabr iclasında "2016-cı ilin dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsi müzakirəyə çıxarıldı. Müzakirələrdə baş nazir Artur Rəsizadənin rəhbərliyi ilə hökumət üzvləri iştirak edirdi. Spiker Oqtay Əsədov çıxışında bildirdi ki, dünyada müşahidə olunan iqtisadi çətinliklərə baxmayaraq, Nazirlər Kabinetinin təqdim etdiyi büdcə zərfi növbəti ildə də iqtisadi artımın olacağını göstərir. 2016-cı ildə Neft Fondundan 6 milyard manat transfertin proqnozlaşdırıldığını deyən O.Əsədov geridə qalan ildə bu vəsaitin miqdarının 10 milyardan çox olduğunu bildirdi. Bu isə o deməkdir ki, azalma 42 faiz təşkil edir. Sədr parlament komitələrində geniş müzakirə olunan büdcə zərfinin plenar iclasa təqdim olunduğunu vurğuladı.

Bundan sonra söz alan iqtisadi siyasət komitəsinin sədri Ziyad Səmədzadə büdcə zərfini haqqında danışdı. Bildirdi ki, 2015-ci ilin büdcəsi hazırlanarkən də ehtiyatlı yanaşma tələb olunmuşdu. Z.Səmədzadə parlament komitələrindəki geniş müzakirələr zamanı daha sanballı təkliflərin irəli sürüldüyünü vurğuladı. Komitə sədri dedi ki, neftin qiymətinin iki dəfə aşağı düşməsi gəlirləri azaldıb və bir sıra layihələrə yenidən baxılmasını zəruri edib: "Neftin qiymətinin aşağı düşməsi şübhəsiz ki, Azərbaycanın büdcə gəlirlərinə, valyuta ehtiyatlarına da öz təsirini göstərib". Komitə sədri bildirdi ki, 30 min iş yerinin bağlanması Azərbaycan üçün böyük məsələdir. O əlavə etdi ki, ölkə prezidentinin tapşırığı ilə Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər ediləcək: "Bu dəyişikliklər sahibkarlığın inkişafına kömək edəcək". Z.Səmədzadə qeyd etdi ki, Neft Fondunda toplanmış vəsaitin əksər hissəsini iri layihələrin həyata keçirilməsinə cəlb etmək mümkündür: "Gizli iqtisadiyyat"ın həcmi ildə heç olmasa, 2-3 faiz azalda bilsək, Azərbaycanın büdcə vəsaitləri xeyli arta bilər. Biz kəndli tərəfindən yetişdirilmiş hər kiloqram məhsulunu bazara çıxmasına nail olmalıyıq. Ancaq bu sahədə müəyyən çətinliklər də var".

Z.Səmədzadə borclanmadan da bəhs etdi: "Dünyanın 130 ölkəsi içərisində sondan üçüncü ölkəyə. Biz ən az borc alan ölkəyə. Hələ bu borcun həcmi devalvasiyadan sonra bir qədər də artıb".

Maliyyə naziri Samir Şerifov çıxışında bildirdi ki, neftin qiymətinin aşağı düşməsi büdcə gəlirlərinin azalmasını qaçılmaz edib. Bir bərel xam neftin qiymətinin 50 dollardan götürüldüyünü deyən nazir qeyd etdi ki, ölkəmizdə neft hasilatının azalması neft sektoruna öz təsirini göstərib. Onun sözlərinə görə, 2016-cı ildə ARDNŞ-dən büdcəyə yönəl-

Hökumət parlamente gəldi: 2016-cı ilin büdcə müzakirələri başladı

Hökumət üzvləri ehtiyatlı büdcə haqqında bədbin və nikbin proqnozlar verdilər; deputatlar çıxış yolunu göstərdilər

cək vergilərin miqdarı da 200 milyon manat azalacaq. Vergilər Nazirliyinin büdcəyə yönəldəcəyi vəsait 6 milyard 602 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da cari ilə müqayisədə 7 faiz az olacaq. S.Şerifov qeyd etdi ki, 2016-cı ildə Neft Fondundan büdcəyə 6 milyard manat transfer tələb edilir. S.Şerifov gələn il dotasiya almayan rayon və şəhərlərin sırasına Naftalanın da əlavə olunacağını və bu sayın 6-ya çatacağını vurğuladı. Nazir dedi ki, gələn il dövlət büdcəsinin kəsiri 1 milyard 698 milyon manat məbləğində olacaq.

Iqtisadi inkişaf naziri Şahin Mustafayev bildirdi ki, büdcə hazırlanarkən mövcud risklər qiymətləndirilib, neftin qiymətinin dəyişməsi prosesi təhlil edilib: "Nəticədə qabaqlayıcı tədbirlərin görülməsi, riskləri nəzərə alan tədbirlər seçilməklə büdcə hazırlanıb. Beynəlxalq Valyuta Fondu ilin sonuna kimi Azərbaycanın iqtisadi inkişaf artımını 4 faizə qədər artırıb. Həmçinin ölkədə qeyri-neft sektorunun inkişafı imkan verir ki, ölkənin ümumilikdə iqtisadi inkişafı dayanıqlılığını qoruyub saxlaya bilsin". Nazirin sözlərinə görə, gələn ildən yoxlamaların azaldılması, inhisarçılığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi tədbirləri sürətləndiriləcək, sosial proqramın icrası təmin ediləcək və orta aylıq əmək haqqı artaraq 474 manat, yaşayış minimumu 136 manat, inflyasiya 3,3% təşkil edəcək. Ş.Mustafayev bildirdi ki, gələn il ölkədə yeni istehsal sahələrinin yaranması diqqət mərkəzində saxlanılacaq. O qeyd

etdi ki, gələn il neft sektorunun 1,7% azalması, qeyri-neft sektorunun isə artımı proqnozlaşdırılır. Nazir vurğuladı ki, 2016-cı ildə Azərbaycana 18,8 mlrd. manat həcmində investisiya yatırılacaq. Ş.Mustafayevin fikrincə, gələn il Azərbaycanın neft sektoruna 8 mlrd. manat, qeyri-neft sektoruna isə 10,8 mlrd. manat investisiyanın yatırılacağı gözlənilir.

Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin sədri Elman Rüstəmov dünya iqtisadiyyatında geosiyasi gərginliklərin artmasına, iqtisadi ticarət və iqtisadi aktivliyin zəif olmasına diqqət çəkdi. Sədr dedi ki, dünyada ticarət, məzənnə və valyuta müharibələri kəskinləşib: "Qarşıda ildə neftin qiymətləri əhəmiyyətli dərəcədə aşağı olacaq. 2011-ci ildə tədiyyə balans 17 milyard dollar idi. 2015-ci ilin sonun tədiyyə balansının 2 milyard dollar olacağı gözlənilir. Başqa sözlə, tədiyyə balans 2011-ci illə müqayisədə 8 dəfə az olacaq". **E.Rüstəmov bildirdi ki, yüksək dollarlaşma səbəbindən Azərbaycan Mərkəzi Bankının valyuta ehtiyatları azalıb:** "2014-cü ildə AMB-nin valyuta ehtiyatları 15 milyard dollar olub. Bu ehtiyatları biz daxili bazardan almışdıq. Devalvasiyadan sonra ilk dəfə may-iyun aylarında biz daxili bazardan dollar aldığımızı da isə dollarlaşma səviyyəsi yenidən yüksəldi. İndi dollarlaşma səviyyəsi 10 il əvvəlki səviyyədədir".

Hazırda AMB-nin valyuta ehtiyatlarının 7 milyard dollar olduğunu deyən E.Rüstəmov bu göstəricinin beynəlxalq

normalara uyğun olduğunu bildirdi. E.Rüstəmov qeyd etdi ki, üzən məzənnə siyasətinə keçidlə bağlı məsələlər ciddi araşdırılır: "Bu siyasətə keçid texniki hazırlıq və soyuq-qanlı yanaşma tələb edir. Bununla bağlı beynəlxalq təşkilatlarla müzakirələr aparılır".

Müzakirələr zamanı çıxış edən deputat Musa Quliyev dedi ki, cari ildə 30 min iş yerinin bağlanması ciddi siqnaldir və bu dövlətə əlavə yük deməkdir. Onun sözlərinə görə, həmin iş yerlərinin nə səbəbə bağlanması məsələsi araşdırılmalıdır: "İş yerlərinin bağlanması dövlətdən əlavə məşğulluğa görə müavinətlərin alınmasına səbəb olacaq. Dövlət vəsait ayırır, prezident rayonlara səfərlərində iş yerlərinin açılışında iştirak edir. İş yerlərinin bağlanması səbəbləri araşdırılmalı və subyektiv səbəbləri varsa, aradan qaldırılmalıdır".

İqbal Ağazadə çıxışında ölkənin iqtisadi inkişafına gətirib çıxaracaq bir sıra konkret təkliflərlə çıxış etdi. Deputat dedi ki, hərbiçilər və digər bu kateqoriyalı insanların ehtiyacları daxili bazarın hesabına təmin oluna bilər: "Bunun üçün ilk növbədə dövlət sifarişini həyata keçirilməlidir ki, biz onlar üçün kənardan ərzəq sifariş etməyək. Bu olarsa, həm ölkənin güvənli ərzəqlə təminatı, həm də kənd təsərrüfatının inkişafına yardım edəcək".

İ.Ağazadə bildirdi ki, bu gün tikinti sektorunu ayaqda saxlamaq üçün yeni imkanlar araşdırılmalıdır. Deputat ipotekaya ayrılan kreditlərdən

bəhs etdi. Dedi ki, ayrılan 80-100 milyonluq ipoteka kreditlərindən ancaq müvəkkil banklar qazanır. **İ.Ağazadə güzəştli şərtlərlə gənclərə kredit verməyə çağırırdı. O, əlillər və şəhid ailələrinə ayrılan vəsaitlərin hansı yolla olursa-olsun ödənilməli olduğunu bildirdi.** "Bu qədər nazirliklərdə, komitələrdə fəaliyyətdənsə, təmərküzləşmə siyasəti həyata keçirilməlidir. Bir sıra komitə və nazirliyin ləğvi gündəmdə olmalıdır" deyən, İ.Ağazadə bildirdi. O qeyd etdi ki, ölkədə müəllimlərin, həkimlərin də maaşı artırılmalıdır: "Böhranın nə vaxta qədər davam edəcəyinə heç kim proqnoz verə bilməz. Ona gö-

manat verilir. 75 manatla valideyn uşağını təmin edə, ona dərman ala bilərmi? Özü də müharibə aparan dövlətlik. Biz demoqrafik inkişaf bərədə mütəq həyəcan təbili çalmalıyıq. Türkiyədə 2500 azərbaycanlı uşaq var. Onun bir hissəsini iranyönümlü məscidlər oxudur. Sabah onları başqa istiqamətə yönəldəcəklər. Azərbaycan o uşaqlara sahib çıxmalıdır. Dövlət əlini qoymasa, bu problem həllini tapmayacaq". **F.Mustafa yarımçıq binalardan da danışdı:** "Çox sayda sahibkar var ki, müflisləşib. O mənzillərin sahiblərinə verilməsi üçün təşəbbüs göstərmək lazımdır. O binalar sökülən deyil ki..."

Əli Məsimli vaxta qənaət etmək məqsədilə o və həmkarı Vahid Əhmədov çıxışlarını birləşdirib, tezis şəkildə parlamentə təqdim etməyi məqsəduyğun sayıblar: "Biz hökuməti əlavə gəlir mənbələrini axtarıb tapmaq üçün səy göstərməyə çağırırıq". Deputat bildirdi ki, bu mənbələri regionlarda da axtarmaq mümkündür: "Ən böyük mənbələrdən biri kiçik və orta biznesin inkişaf etdirilməsidir. "Kömək etməsənsə, heç olmasa mane olma" prinsipi ilə yanaşmaq lazımdır. Bu, orta təbəqənin inkişafı üçün böyük bir mənbə olacaq". Vergi sahəsində əsaslı islahatlara gəlməsinin vaxtının gəlib çatdığını deyən Ə.Məsimli qeyd etdi ki, daxili və xarici investisiyalar böyük miqdarda əlavə gəlirlər gətirə bilər.

Qüdrət Həsənquliyev qaçqınlar üçün mənzil tikintisi ilə bağlı maliyyə vəsaitinin azalmasına qarşı çıxdı: "Buna qətiyyətlə yol vermək olmaz. Çünki bu adamlar mülkiyyətini itiriblər, bir çoxları hələ də ağır vəziyyətdədir. İkincisi, hərbi xərcləri də daim artırmaq lazımdır. Çünki Ermənistan aqressivliyini günbəgün artırır, son sözü ordumuz deməkdir". **Q.Həsənquliyev Beynəlxalq Bank ətrafında yəşənanlardan da danışdı:** "Uzun illər beynəlxalq təşkilatlar tələb edirdilər ki, Beynəlxalq Bankı özəlləşdirin. Ancaq uzaqda, axırda da dövlətin pulları dağıdıldı".

Fazil Mustafa dedi ki, dünyada baş verən iqtisadi böhran Azərbaycan büdcəsinə də təsir edir: "Bu təbii qarşılandıq üçün cəmiyyət tərəfindən narahatlıqla qarşılanmır. Burada müzakirə o istiqamətdə getməlidir ki, biz lazımsız xərcləri necə azalda bilərik. Son vaxtlar ən ciddi addımlardan biri ASAN xidmət modelinin inkişafıdır". **F.Mustafa qarşıdan qışın gəldiyi dövrdə yenə də seçicinin istilik problem ilə üz-üzə qaldığını, sakinlərin lift probleminin olduğunu söylədi:** "İcbari tibbi sığortanı tətbiq etmək lazımdır. Eyni zamanda anadangəlmə kar doqulan uşaqların əməliyyatına vəsait ayrılmalıdır. Azərbaycanda hər doğulan uşağa görə verilən müavinət 75 manatdır. Mən Hesablama Palatasının hesabatına baxdım, xaricdən alınan cınc malın doqulan hər buzovuna görə isə 100

Elmira Axundova 2016-cı ildə büdcədən Səhiyyə Nazirliyinə ayrılan vəsaitin azaldılmasına etiraz etdi. E. Axundova digər mənbələrin azaldılması ilə səhiyyə xərclərinin saxlanması təklifini irəli sürdü. O həm də qeyd etdi ki, kiçik sahibkarlıq inkişaf etdirilməlidir və banklar onlara kredit ayırmalıdır: "Kiçik sahibkarlığın inkişafı ilə regionlarda iş yerləri açılmalıdır ki, gənclərimiz işlə təmin edilsin və əhalinin ələ baxımlılığında son qoyulsun. Necə deyirlər, onlara balıq vermək əvəzinə, balıq tutmağı öyrətmək lazımdır". E.Axundova iri sahibkarlara təmənnsiz torpaq sahəsinin ayrılmasını da təklif etdi.

Büdcə müzakirələri 14 oktyabrda davam etdiriləcək.
□ Elşad PAŞASOY

Heyf o bir milyon dollardan

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Gözlerimi yumdum və "əbədi istirahətə" çəkildim. Yol kənarındaki xəndəyə uzandım. Yoldan keçən bir adam dayandı, böyrümə bir-iki təpik vurdu, mənə bir hərəkət görmədikdə üst-başımı töküşdü. Ciblərimi eşələyəndə qıdığım gəldi, amma ölü olduğuma görə səsimi çıxarmadım. O, ciblərimdə pul tapmadı. Saat, üzük, alışqan, avtomat qələm kimi şeylər də görmədikdə üzümə tūpürdü"

(Əziz Nesin, "Taxtalıkdən məktublar")
 Dövlət başçısı Nazirlər Kabinetini yığıb bildirdi ki, ölkədə rüşvətçilik, korrupsiya, dərəbəylik, lazımsız lisenziya tələbləri, sahibkarlara "haqq" qoyulması halları vardır. Əgər bunlar olmasaydı iqtisadiyyatımız inkişaf edərdi. Dövlət büdcəsində çoxlu pul olardı. Sonda "artıq buna hövsələm yoxdur" söylədi.

Mən bu çıxışın üstündən heç bir sutka keçməmiş iqtisadiyyat üzrə 2015-ci ilin Nobel ödülünün verilməsi xəbərini oxudum. Ödülü şotlandiyalı iqtisadçı alim Enqus Diton "İstehlak, yoxsulluq və yaxşı yaşayışın analizi" nə görə almışdır. Loru dildə yazsam, Diton hazırda dünyada kasıbların çoxalması, özlərinə yemək-icmək istəməsi və varlı təbəqənin buna münasibətini analiz etmişdir. Alim deyir ki, gərək varlılar yoxsullara çörək versinlər, super varlılarla cındırından cin ürəkən xalqlar arasında ziddiyyət dərindənləməsin, yoxsa müharibələrin arası kəsilməyəcəkdir.

Vallah, mən hesab edirəm Nobel komitəsinin başı xarab olubdur. Belə boş-boş şeylərə görə 1 milyon dollara yaxın mükafat pulunu hayif ələyiblər. Ditonun "kəşfi" nəinki iqtisadi qanunlara uyğundur, üstəlik, kökündən yanlışdır. Bu haqda az sonra.

İndilik isə qeyd edirəm ki, hər "patok"dakı 75 uşaqdan imtahan sessiyası zamanı 750 manat pul, iki qoyun, 3 "Mercedes" təkəri, bağ evi üçün cakkuzi, Bodruma 4 nəfərlik biletdən, "Şirin xeyallar" restoranında yemək kuponu və sairə maddi-mənəvi dəyərlər çıxarmağı bacaran "Narxoz"un müəllimi iqtisadiyyat üzrə Nobeli almağa daha çox haqq edirdi. Bəs necə, bizim alimlər Adam Smiti universitetdən qovardılar. Keynsi kursda saxlayardılar.

Şotland alimin dirnaqarası "kəşfinə" gələndə (*dirnaqarası-nı həm də sözlə yazdım ki, hörmətli oxucular necə yanib-töküldüyümü əyani görsünlər; o 1 milyon dollarla nə qədər jurnalista "Tərəqqi" medalı vermək olardı, Allah evinizi yixsin!*), bunun yalan-palan olması göz qabağındadır. Bizim gözümüzün qabağında. İzah edirəm.

Bax, Azərbaycanda super varlılar bir ovuc adamdır. Nazirlər, icra başçıları, deputatlar, generallar, prokurorlar və sairə. Xalqın yerdə qalan 95 faizi qəpiyə güllə atır. Dövlət başçısının iclasda dediyi kimi, rüşvətçilikdən cana doyublar. Amma bu insanlar qətiyyətlə etiraz eləmir, hətta heyətlərindən razılıq bildirirlər. Harda kamera, mikrofon görsələr minnətdarlıq edirlər, eramızdan öncə 93-cü ilin hadisələrini söylərlər. "Bunlar yeyib doyub, başqası gəlsə lap ac olacaq, çalıb-çapacaq, elə qoy yüz il bu yapıştlar hakimiyyətdə qalsın, biz də yavan çörəyimizi gəvələyək" deyirlər. İndi oğul istəyirəm bax bu "Bunlar yeyib doyub" iqtisadi düsturunun kasıblara təsirini analiz eləsin, Nobel alsın. Yoxsa Ditonun yazdığı şotland xalq nağılıdır.

Ümumiyyətlə, kişiləri arvad yubkası geyən millətin iqtisadiyyat anlayışı da elə bu cür olar. Qurban olsunlar qayırdıqları viskiyə, yoxsa ağzıma gələni yazardım. (*Bizim "Nuşirvan" yumşaq adamdır, ayrıca götürülmüş müəllifin köşəsini bağlamır. Uzağı bütöv qəzeti reket elan edib deputat olmağa yollanır.*)

Necə olur ki, dövlət rüşvətçilikdə batır, amma iqtisadi artım vardır? Naziri işdən çıxarırlar, amma əmrini oxumurlar? Qul bazarında işləyən adam 500 manatlıq telefonu nə cür daşıyır? Gündə 30 min yeni iş yeri açılır, amma camaat ölkədən qaçır? Eyni cümləni mən desəm, polis mənə tutur, amma dövlət başçısı deyəndə "proqram çıxışı" olur?

Araşdırmaq istəyən bunları araşdırın. Nobel verməyə gücümüz çatmasa da canına dua eləyərək.

ATƏT-in baş katibi Lamberto Zanyer srağagün Moskvada keçirdiyi mətbuat konfransında bəyan edib ki, ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Hüquqları üzrə Bürosunun (DTİHB) Azərbaycanda keçiriləcək parlament seçkilərinə müşahidə missiyasının göndərilməməsi ilə bağlı razılığının əldə olunmaması təəssüf doğurur.

Rəsmi Bakı ATƏT-in seçkinin nəticələrini tanımayacağından şübhələnilir

XİN-dən açıqlama: "Aydın şəkildə görünür ki, məqsəd seçkilərdən sonra Azərbaycana qarşı əsassız iradların irəli sürülməsi üçün platformanın hazırlanmasıdır"

Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev isə "Trend"ə açıqlamasında deyib ki, ATƏT çərçivəsində üzərinə düşən məsələləri riayət edərək, 1 noyabrda keçiriləcək parlament seçkilərini müşahidə etmək üçün DTİHB-ə dəvət göndərilib. DTİHB tərəfindən seçkilərlə əlaqədar hazırlanmış hesabat XİN rəsmi məktubla razi olmadığı məqamlar üzrə əsaslandırılmış cavab təqdim edib: "Belə ki, 9,5 milyon əhali və 125 seçki dairəsi olan Azərbaycana ATƏT/DTİHB tərəfindən 400 nəfər müşahidəçinin göndərilməsi heç bir məntiqə sığmır. Müqayisə üçün qeyd edək ki, 50 milyon əhali olan Ukraynaya 26 oktyabr 2014-cü il seçkilərini müşahidə etmək üçün 600 nəfər, 150 milyona yaxın əhali olan Rusiyaya 4 dekabr 2011-ci il seçkilərində 200 nəfər, 5 oktyabr 2015-ci ildə Bolqarıstanda keçirilən seçkilərə 12 nəfər, 16 mart 2014-cü ildə Serbiyada keçirilən seçkilərə 12 nəfər, 21 dekabr 2014-cü ildə Özbəkistanda keçirilən seçkilərə isə 12 nəfər müşahidəçi göndərilib. DTİHB əhali və seçici sayına nisbətə müşahidəçilərin sayının bu dərəcədə qeyri-mütənəsibliyinin məntiqi izahatını hələ də verə bilməyib".

XİN rəsmisi bildirib ki, məntiqi izah vermək əvəzinə ATƏT DTİHB-in rəhbərliyi tərəfindən birtərəfli qaydada məsləhətləşmə aparmadan və mandatını kobud şəkildə pozaraq, Azərbaycanda keçiriləcək parlament seçkilərinin müşahidə edilməməsi barəsində qərar qəbul olunub: "1992-ci il Helsinki sənədinə əsasən, ATƏT/DTİHB-in əsas rolu üzv dövlətlərə insan hüquqları ölçüləri üzrə öhdəliklərinin həyata keçirilməsinə yardım etməkdir. 1994-cü il ATƏT-in Budapeşt sammitinin qərarına görə isə ATƏT/DTİHB-in məşvəətçi funksiyaların yerinə yetirilməsinə dair rolu müəyyən edilib. Budapeşt sənədində deyilir: "DTİHB fəaliyyətdə olan

sədrə məsləhətləşərək və məşvəətçi rolunda çıxış edərək, Daimi Şuranın müzakirələrində iştirak edir və həyata keçirilmiş məsələlər üzrə məlumat təqdim edir. Fəaliyyətdə olan sədrə six məsləhətləşmə şəraitində DTİHB-in rəhbəri növbəti addımları təklif edə bilər". Göründüyü kimi, ATƏT/DTİHB-in fəaliyyətdə olan sədr və aidiyyəti üzv dövlətlə məsləhətləşmə aparmadan birtərəfli qərar qəbul etmək səlahiyyəti yoxdur. Nəticə etibarilə, icra təsisat olaraq, səlahiyyəti və mandatı icazə vermədiyi halda, DTİHB siyasi qərar qəbul edib. Bu bir

hədə edilməsi üçün ATƏT/DTİHB-ə göndərilmiş dəvət hələ qüvvəsindədir".

Qeyd edək ki, ATƏT-lə yanaşı, Avropa Parlamenti də Azərbaycanda keçiriləcək parlament seçkilərinə müşahidə göndərməyəcək.

Politoloq Natiq Miri "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Azərbaycanda seçkilərin Rusiya modeli ilə keçirilməsi barədə proqnozlar özünü doğruldub. Avropanın nüfuzlu beynəlxalq təşkilatları ilə müşahidə olunan gerginlik də bununla bağlıdır. Qərbi Rusiya modeli ilə keçirilən seç-

liment seçkilərinin nəticələrini tanımayacaq, parlament legitim parlament sayılmayacaq. Böyük ehtimalla Qərb də anti-Qərb qüvvələrdən təşkil edilmiş parlamenti tanımayacaq.

Hakimiyyətdə nəzəri olaraq belə bir illüziya yarana bilər ki, ATƏT, Avropa Parlamenti kimi qurumların seçkiləri müşahidəçilikdən imtinası, müxalifətin isə seçkidən geri çəkilməsi onun xeyrinədir. Hətta mümkündür ki, belə bir vəziyyətin yaranması üçün iqtidarda əvvəldən plan olub. Lakin belədirsə, çox yanlış taktikadır. Hakimiyyətin məhz belə bir planla hərəkət etdiyi hissə edilir. Ancaq bu taktika sonra hakimiyyətin özünü, həmçinin ölkəmizin zərərinə işləyəcək. Artıq indidən ATƏT, Avropa Parlamenti-Qərb dünyası 1 noyabrda formalaşacaq parlamentin qeyri-legitim olacağı barədə fikir yarada bilib, bu mövqeyi rəsmi mövqeyə çevirmək üçün hazırlıq görüb, zəmin yaradıb".

Ekspert vurğuladı ki, parlamentin qeyri-legitim elan olunması böyük təhlükədir: "Seçkinin nəticələrini tanımasa və parlament qeyri-legitim elan edilsə, bu, hakimiyyət üçün çox böyük problemlər

daha onu göstərir ki, DTİHB-in rəhbərliyi müəyyən dairələrin təsiri altında məqsədyönlü şəkildə seçkilərin müşahidəsi kimi texniki məsələni siyasiləşdirir. Aydın şəkildə görünür ki, məqsəd seçkilərdən sonra Azərbaycana qarşı əsassız iradların irəli sürülməsi üçün platformanın hazırlanmasıdır".

H.Hacıyev bəyan edib ki, seçkilərin müşahidə edilməsində iştirak etməyəcəyi halda, ATƏT/DTİHB-in seçkilərin nəticələri barəsində hər hansı rəy bildirməyə heç bir əsası yoxdur.

ATƏT-in fundamental sənədlərinə və mandatına uyğun olaraq, DTİHB sözügedən məsələ üzrə fəaliyyətdə olan

kinin nəticələrini tanımaq üçün zəmin hazırlayır: "Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsünün "aydın şəkildə görünür ki, məqsəd seçkilərdən sonra Azərbaycana qarşı əsassız iradların irəli sürülməsi üçün platformanın hazırlanmasıdır" bəyanatı əslində artıq hakimiyyətdə nüfuzlu beynəlxalq qurumların seçkiyə mənfi qiymət verəcəyindən narahatlıq yaranmasının göstəricisi sayıla bilər. Hakimiyyət də artıq hiss edir ki, ATƏT kimi qurumların seçkini müşahidədən kənar qalması işin xeyrinədir. Ona görə də indidən bəyan edilir ki, seçkilərin müşahidə edilməsində iştirak etməyəcəyi halda, ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Hüquqları Bürosunun seçkilərin nəticələri barəsində hər hansı rəy bildirməyə heç bir əsası yoxdur".

Qarabağ

İşğalçı Ermənistanın prezidenti Serj Sərkisyanın Dağlıq Qarabağı Ermənistanın bir hissəsi elan etməsinə vasitəçi dövlətlərin reaksiyası təəssüf ki, adekvat olmadı, yalnız ümumi sözlərlə kifayətləndi. Bu da əslində hər üç ölkənin təcavüzkar münasibətində illərdir sərgilədiyi gizli təəssübkeşliyi, konfliktik ikili standart yanaşmanı ortaya qoymuş oldu.

Cənubi Qafqazın ən üzücü və "uzunömürlü" münaqişəsi kimi Dağlıq Qarabağ məsələsinin həllinin on illərdir dalana dirənməsinin səbəblərindən biri də sözsüz ki, budur. Bu hərəsədir, Sərkisyanın ardınca Ermənistanın xarici işlər naziri Edvard Nalbəndyan Azərbaycana hədə biçərək bəyan etdi ki, müharibə başlayarsa, İrəvan separatçı rejimin "müstəqilliyini" tanıya bilər.

Hələlik bu avantüraya yalnız ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri Ceyms Uorlik reaksiya verib. Uorlik erməni tərəfini xəbərdar edərək bildirib ki, separatçı rejimin "Dağlıq Qarabağ" respublikasının "müstəqilliyini" tanıması danışıqların dərhal dayanması və Azərbaycanın təhlükəli hərbi cavabına, müharibəyə gətirə bilər. Diplomət daha sonra həm Ermənistanın, həm Azərbaycanın münaqişənin sülh yolu ilə tənzimlənməsi barədə götürdüyü öhdəlikləri xatırladı. "Biz danışıqlar yolu ilə tərəflər arasında işi davam etdirməyə hazırıq" - əlavə edib Uorlik.

"Dağlıq Qarabağ münaqişəsi beynəlxalq hüquq prinsipləri əsasında və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllini tapmalıdır və tapacaq. Ölkəmizin ərazi bütövlüyü heç bir başqa ölkənin ərazi bütövlüyündən əhəmiyyətli deyil". Bu sözləri isə 2015-ci ilin 9 ayının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına həsr olunmuş müşavirədə Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev söyləyib.

Sərkisyanın Dağlıq Qarabağın Ermənistanın ayrılmaz hissəsi olması ilə bağlı verdiyi bəyanata toxunan ölkə başçısı bildirib ki, dünya birliyi və beynəlxalq təşkilatlar Dağlıq Qarabağı Azərbaycan ərazisi kimi tanıyır: "Bunu bütün dünya ictimaiyyəti, BMT belə qəbul edir və heç bir ölkə Dağlıq Qarabağı Ermənistanın tərkib hissəsi kimi, müstəqil qurum kimi qəbul etmir, qəbul etməyəcək. Ona görə bu, çox qərribə, yumşaq desək, qeyri-adekvat və görünür ki, çox gərgin psixoloji durumda verilən bəyanat həm Ermənistanı işğalçı ölkə kimi ifşa edir, həm də onun rəhbərliyini biabır edir. Çünki hər bir insan danışıqların məsuliyyətini daşmalıdır, xüsusilə böyük vəzifə sahibləri. Ancaq xunta rejimindən bundan artığını gözləmək də çətin. Çünki Ermənistanın bugünkü hakimiyyəti

hərbi canilərdir, Xocalı soyqırımını törədənlərdir. Azərbaycan torpaqlarının işğalında dinc əhaliyə qarşı aparılan etnik təmizləmə siyasətində fəal iştirak edənlərdir. Onlardan bundan artığını gözləmək mümkün deyil".

"Azərbaycan güclü ölkədir, iqtisadi və siyasi sahədə böyük uğurlara imza atıb və regional məsələlərdə mühüm rol oynayır, ölkəmizin iştirakı və razılığı olmadan bölgədə heç bir layihə icra oluna bilməz" - deyən İlham Əliyev daha sonra bildirib ki, iqtisadi və hərbi potensialı Azərbaycanın gücünü daha da artırır.

Prezident bu xüsusda vurğulayıb: "Daim diqqət mərkəzində olan sahə ordu quruculuğudur. Biz bu sahəyə böyük diqqət göstəririk. Bu da təbiidir, çünki Azərbaycan müharibə şəraitində yaşayır, müharibə bitməyib və Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi dondurulmuş münaqişə deyil. Bunu artıq hamı görür, o cümlədən bu məsələ ilə məşğul olan vasitəçilər".

Onun sözlərinə görə, ordu quruculuğu gələcək il də prioritet sahə olaraq qalacaq: "Bu sahəyə nə qədər lazımdırsa vəsait ayrılacaq. İndi həm yeni texnikanın, silah-sursatın alınması, istehsalı prosesi gedir, eyni zamanda, hərbi hissələr üçün ən yüksək səviyyədə şəhərciklər, hərbi bazalar tikilir... Təmas xəttinə yaxın bölgələrdə yeni infrastruktur yaradılır və bizim döyüş qabiliyyətimiz artır. Təmas xəttində biz tam üstünlüyü əldə etmişik, düşməne sarsıdıcı zərbələr vuruq, düşmənin bütün təxribatlarına layiqli cavabımızı veririk."

Burada təbii sual yaranır, işğalçılar hansı ərazidə həlak oldular? Ermənistanı mı? Xeyr, bizim torpağımızda. İşğal edilmiş torpaqlarda. Sual olunur, onların orada nə işi var? Özü də orada ölənlerin mütləq əksəriyyəti Ermənistan vətəndaşlarıdır. Yeni Ermənistan torpaqlarımızda işğalçılıq siyasəti aparır. Əfsus ki, bunu beynəlxalq ictimaiyyət, vasitəçilər görmək istəmir və işğalçıya ciddi siqnallar göndərmir. Ona görə, onlar azğınlaşmalar və bizə qarşı müxtəlif təxribatlara əl atırlar. Ancaq hər dəfə biz onların cəzasını verəcəyik. Biz ölkəmizin ərazi bütövlüyünü bərpa etməliyik və edəcəyik".

Münaqişə tərəfləri arasında güclənən belə kəskin qarşı-

yanmasına, Ermənistanı təzyiq etməsinə bir etiraz forması idi" - qeyd edib ekspert.

O hesab edir ki, müharibənin başlama ehtimalı İrəvanı ciddi narahat edir: "Çünki Ermənistanın müharibə aparması üçün resursları azdır. Müharibə Ermənistan hakimiyyəti üçün həm insan itkisi, həm də iqtisadi və sosial gərginliyin artması deməkdir. Ermənistan hakimiyyəti, sadəcə, Dağlıq Qarabağın status-kvosunu qorumağa çalışır. Bu isə uzun müddət davam edə bilməz. Çünki danışıqlardan ümidini itirən Bakı status-kvonu hərbi yolla dəyişmək haqqında düşünür. Belə vəziyyətdə Ermənistan hakimiyyəti Kremldən dəstək gözləyir. Rəsmi İrəvan istəyir ki, atəşkəsi pozduğuna görə

Qarabağ danışıqlarında ən uzun pauza və artan savaş riskləri

Prezidentlərin sonuncu birbaşa görüşündən ötən zaman 1 ilə yaxınlaşır; vasitəçilərin növbəti belə bir təmasın reallaşmasına yönəlik uğursuz səyləri fonunda Azərbaycan prezidenti işğalçıya savaş xəbərdarlığı etdi: "Müharibə bitməyib..."

durma və ritorika fonunda isə həmsədrlər bu ayın axırında təzədən bölgəyə səfər edərək, Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin növbəti görüşünü təşkil etməyə çalışacaqlar. Təbii ki, bununla onlar heç olmasa, bir qədər Qarabağ konfliktik zonasında müharibə risklərini azaltmağa ümid edirlər. Ancaq işğalçıya davam edən loyallıq münasibət fonunda hədəfə çatmaq mümkün olacaqmı, rəsmi Bakı Dağlıq Qarabağı həyasızcasına öz tərkib hissəsi" sayan Ermənistanın prezidenti ilə daha

bir görüşə razılıq verəcəkmiz? Söyləmək çətinidir.

Yada salaq ki, İlham Əliyevlə Serj Sərkisyan arasında sonuncu dəfə birbaşa görüş Fransa prezidenti Fransua Ollandın təşəbbüsü ilə ötən il oktyabrın 27-də Parisdə, Yelisey sarayında baş tutub. Yəni təxminən 1 il öncə. Bu, 22 illik danışıqlar prosesində faktiki, ən uzun çəkinə pauzadır.

Bu arada yeni Qarabağ savaşından qorxuya düşən İrəvanın savaş başlayacağı halda öz əsas müttəfiqi Rusi-

yanın onun tərəfində olacağına dair Kremldən etibarlı zəmanət almağa çalışdığı müşahidə edilməkdədir. Belə bir istək Rusiyanın "mini-NATO"su sayılan Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) İrəvanda təzəcə başa çatan hərbi təlimləri zamanı Sərkisyanla qurumun baş katibi Nikolay Bordin arasında keçirilən təmaslar zamanı da diqqət çəkib.

Lakin "Atlas" Araşdırma Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğluna görə, atəşkəsin pozulması və itkilərin artması Ermənistanı nümayiş etdirib ki, müharibənin başlayacağı halda KTMT prosesə qarışmayacaq. Onun sözlərinə görə, rəsmi Bakının məqsədi beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini işğal faktına yönəltməkdir.

"Görünür, cəbhə bölgəsindəki vəziyyətin gərginləşməsi məhz BMT sessiyası ilə bağlı idi. Məhz BMT-nin 1990-cı illərin əvvəllərində Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonlarla bağlı qəbul etdiyi 4 qətnəmə yerinə yetirilməyib. Prezidenti İlham Əliyevin BMT sessiyasında iştirak etməməsi məhz bu stukturun gözləmə mövqeyində da-

Rusiya hakimiyyəti Bakıya ciddi xəbərdarlıq etsin. Ancaq cəbhə bölgəsindəki vəziyyətin gərginləşməsinə baxmayaraq, bu vaxta qədər Kreml Azərbaycan hakimiyyətinə narazılığını çatdırmayıb, Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi bununla bağlı xüsusi açıqlama verməyib. Bu cür mövqe isə Ermənistan hakimiyyətini qane etmir".

Kremlin Bakı ilə münasibətləri korlamaqdan çekindiyini deyən Şahinoğlu Rusiyanın ölkəmizə qarşı Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatından (KTMT) istifadə etdiyini bildirib: "Aydındır ki, Kreml Ermənistanı nəzarət altında saxlamaq üçün bu ölkəni müharibədən qorumaq istəyir. Ancaq Kreml Ermənistanı görə Azərbaycanla münasibətləri də korlamaq istəmir. Ermənistanla həm də ondan qorxurlar ki, Kreml rəsmi Bakı ilə sövdələşməyə gedib, işğal altındakı torpaqların boşaldılması məsələsində Ermənistanı təzyiq edə bilər".

Əlavə edək ki, bir sıra yerli və xarici analitiklər Bakı ilə Moskva arasında son zamanlar bu yöndə danışıqlar getdiyini istisna etmirlər.

Başqa cür də birinci olmaq olar...

Hüseynbala SƏLİMOV

Rusiya mətbuatının çox uğurla Belarus başı adlandırıldığı A.Lukaşenko cənabları növbəti dəfə prezident oldu. Bəli, həqiqi seçkinin nə olduğunu bilməyənlərə "deputat oldu" və ya "prezident oldu" demək daha düzgün olardı, çünki onlar seçilmirlər, məhz olurlar...

Amma bu seçkiyə Lukaşenko xüsusi səylə hazırlaşdı. Onun fikrincə, bu, ilk seçki idi ki, onun "qələbə"si hətta Avropanın demokratiya institutları tərəfindən etiraf olunacaqdı...

İndi biz Avropa institutlarının nə düşündüyünü deyə bilərik və onların əvəzinə danışmaq səlahiyyətimiz də yoxdur, amma Lukaşenkunun legitimliyinə çox böyük şübhəmiz var, çünki ölkəni özünün "seçilməsi" üçün "yararlı" vəziyyətə gətirmək məqsədilə bu adam düz 21 il "çalışıb"...

Bəli, düz 21 il beloruslar Avropada bir "avtoritar ada" kimi yaşayıblar. Düzdür, son vaxtlar hətta Avropa liderlərinin də yolu Minskə düşürdü və bu dəyişiklik Lukaşenkunun növbəti "qələbə"yə bir az da ruhlandırır. Amma hər halda, yaxın günlərdə Avropa liderlərinin bu xüsusda nə düşündüyü bilinəcək...

Bizi isə başqa bir predmet məşğul edir. Azacıq tarix üçün yaşamaq predmeti... Başa düşürük, siyasətçilərin əksəriyyəti daha çox "Yer adamı" olurlar, bir o qədər də yüksək materiallar haqda düşünməzlər...

Amma düşünürsən ki, böyük bir uğurla ömürlük prezident ola biləcək filankəsi bundan imtina etməyə nə vadar etdi? Təkcə yorğunluqmu? Təkcə öz fermasına çəkilib asudə həyat sürmək istəyimi?

Və yaxud da baş nazir olarkən bütün sənədlərin özü üçün surətini çıxarmağa və sonra da 20-ci əsrin ən gözəl salnamələrdən birini qozmağa filankəsi nə vadar edirdi? Bəlkə yalnız böyük qonorarlar almaq istəyi?

Mən qəsdən bu adamların adını çəkmədim. Güman ki, diqqətli oxucu dərhal söhbətin kimlərdən getdiyini başa düşəcək... Adları həm də ona görə çəkmədik ki, bəzən artıq bir qəlibə çevrilmiş tarixi nümunələr insanları bezdirir...

Fəqət, bir məsələ var, biz istəsək də, istəməsək də tarix bəşəriyyətlə birgə davam edəcək, bəşəriyyəti sona qədər müşayiət edəcək. Bəlkə də heç vaxt bir kiçik dövlət postu belə tutmayan adamların siyasətçiləri hansı motivlərin hərkətə gətirdiyini başa düşməməsi elə də təcübü deyil. Bəlkə də bu, adi bir tamahdır və yaxud da qeyri-adi hakimiyyət hərisliyidir...

Amma düşünürsən ki, hər bir siyasətçi öz nəvə-nəticələrinə həm də başqa bir kapital qoyub gedə bilər - tarix kapitalı, bəli, məhz tarix kapitalı...

Ona görə ki, bəzən "O, filankələrdəndir!" cümləsi böyük bir sehre, cazibəyə malik olur. Düzdür, demokratik ölkələrdə belə yanaşma bir o qədər də təqdir olunmur, amma onun insanlara təsirini tamamilə istisna etmək də olmaz...

Təbii ki, hər şeyi hansısa siyasi liderlərin mənəvi-əxlaqi keyfiyyətlərinə bağlamağa da düzgün deyil. Bunu da etiraf edirik. Ən azı ona görə ki, qoca Şərq düz min ildən artıqdır ki, tarix və cəmiyyət, tarix və bəşəriyyət qarşısındakı məsuliyyətini dərk edən adil və aqil hökmdar yetişdirməyə cəhd edir və hələ də yetişdirə bilmişdir...

O fikri də qəbul edirik ki, bir çox hallarda siyasətçini bu və ya başqa cür olmağa siyasi sistem, cəmiyyət özü vadar edir. Amma avtoritar siyasi sistem bu cərgədə öz məxsusi yeri var - belə sistemlərdə kimsə iradə nümayiş etdirərək böyük tarixi missiyanı yerinə yetirməlidir...

İndi bir ad çəkəcəm, bəlkə bu, bir qədər mübahisəli görünəcək. Bu adı həm də ona görə çəkmək istəyirəm ki, tarix tərəfindən yüzə-yüz qəbul olunan liderlərin misal kimi göstərilməsi də bəzən insanların qeyzləndirir, onlar bir ağızdan "Əşi, o filankəs idi!" deyirlər...

Amma mən Eduard Şevarnadzeni yada salmaq istəyirəm, çünki o, hamımıza bir köynək yaxındır - həm bizimlə ortaq siyasi keçmişi bölüşdüynə görə, həm də eyni talei qonşu bir ölkəni idarə etdiyinə görə. Bəli, bu adam iki dəfə gürcüləri çağırışına cavab verdi.

Rəqibləri "Onun hakimiyyəti Tbilisidən o tərəfə getmirdi!" desələr də, o, Gürcüstanı tamamilə dağılmaqdan xilas etdi...

İkinci dəfə isə cəmiyyətin iradəsinə zidd getmədi, həttə özünə qarşı yönələn və hakimiyyətdən getməsinə səbəb olan inqilab haqqında "Bizim inqilabımız ən gözəl inqilab idi!" deyə bildi. Bəli, bir daha deyirik ki, o, bunu elə inqilab haqqında demişdi ki, məhz onun nəticəsində özü devrilmişdi...

Sonralar nə oldu, nə olmadı, bu, başqa məsələdir. Sonrakıların məsuliyyəti artıq gürcülərin öz boynundadır...

Uzun zamandır mətbuatda Səferov Qənber Səfer oğluna məxsus "Yunıy Moryak" adlı yük gəminin Dövlət Dəniz Administrasiyasının rəhbərliyi tərəfindən mənimşilməsi ilə bağlı materiallar çap olunur. Q.Səferov bununla bağlı bir sıra KİV-ə şikayət yollayıb. Onun bu iddialarına Dövlət Dəniz Administrasiyasının rəis müavini Ehtiram Rəhimov cavab verir.

E.Rəhimov musavat.com-ə bildirib ki, Səferov Qənberin təqdim etdiyi məlumatlar əsasında yerləşdirilmiş materiallar böhtan, heç bir hüquqi faktlara əsaslanmayan, qərəzli və işgüzar nüfuzu ləkələyən məlumatlardır: "Belə ki, Q.Səferovla "Mərdəkan Broylər" ASC arasında "Yunıy Moryak" gəmi (hazırkı adı "Ramin") ilə əlaqədar mübahisə 2003-cü ildən etibarən davam edir. Bu mübahisə ədəcəkilərin alqı-satqısı həyata keçirilərkən Q.Səferovun şəxsən tanıdığı "Mərdəkan Broylər" ASC-nin keçmiş sədri Aydın Əhmədovla pul mübahisəsinə əsaslanır və tərəflər arasında qarşılıqlı çirkin maliyyə dələduzluğunun nəticəsidir".

Ehtiram Rəhim deyib ki, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dəniz Administrasiyasının 6 fevral 2006-cı ildə yaradılması faktı 2003-cü ildə başlanmış mübahisənin Dövlət Dəniz Administrasiyasına aidiyyətinin birbaşa inkarının sübutudur:

"Eyni zamanda Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin 2(103)-529/2013 nömrəli mülki iş üzrə 27 noyabr 2013-cü il tarixli qətnaməsinin 2-ci bəndində "Yunıy Moryak" gəminin (hazırkı adı "Ramin") cavabdeh "Mərdəkan Broylər" ASC-dən alınaraq iddiaçı Q.Səferova verilməsi və Q.Səferovun adına "Mülkiyyət hüququ haqqında şəhadətnamə"nin və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı altında üzmək hüququ haqqında şəhadətnamə"nin verilməsi, eyni zamanda 3-cü bənddə Q.Səferovdan mübahisə-

"Xəzərdə adsız gəmi olayı"na rəsmi açıqlama

Dövlət Dəniz Administrasiyasından təkbiz gəldi: "Qənber Səferovun dedikləri böhtan, heç bir hüquqi faktlara əsaslanmayan, qərəzli və işgüzar nüfuzu ləkələyən məlumatlardır"

li gəminin təmiri və bərpasına çəkilmiş xərclərinin əvəzinin ödənilməsi üçün 344.388 (üç yüz qırxdörd min üç yüz səksən səkkiz) manat məbləğində pulun alınaraq "Mərdəkan Broylər" ASC-yə ödənilməsi qət edilib".

E.Rəhimov onu da xüsusi vurğulayıb ki, həmin qətnamənin 4-cü bəndinə əsasən, 2-ci və 3-cü bəndlərinin, yəni yuxarıda göstərilən icra hərəkətlərinin eyni zamanda həyata keçirilməli olduğu dəqiq olaraq qət edilib: "Həmçinin Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsinin 2(102)-1884 nömrəli iş üzrə 03 iyun 2014-cü il tarixli Qərarı ilə Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin yuxarıda göstərilən 2(103)-529 sayılı 27 noyabr

2013-cü il tarixli qətnaməsi dəyişdirilmədən saxlanılmışdır.

Q.Səferovun hazırda niyyəti icra hərəkətlərinin məhkəmə qətnaməsinin 4-cü bəndinə zidd olaraq həyata keçirilməsinə nail olmaqdır. Bununla əlaqədar olaraq məhkəmə qərarlarının icrasına məsul olan qurum və Dövlət Dəniz Administrasiyası tərəfindən icra hərəkətlərinin məhkəmə tərəfindən qət edilməsi qaydada eyni zamanda icra olunmalı olduğu, bununla razı olmadığı təqdirdə qanunvericiliklə müəyyən olunmuş qaydada məhkəməyə müraciət etmək hüququ dəfələrlə ona izah edilib. İcra prosedurunun dəyişdirilməsinin Dövlət Dəniz Administrasiyasının səlahiyyətləri

çərçivəsində olmadığı bildirilib. Lakin Q.Səferov Dövlət Dəniz Administrasiyasının rəhbərliyi barədə şər və böhtan xarakterli məlumatların kütləvi informasiya vasitələrində yayılması hədəsi ilə Dövlət Dəniz Administrasiyasını göstərilənlərə zidd olaraq müvafiq şəhadətnamələrin ona verilməsinə məcbur etmək fikrinə düşmüş, dəfələrlə ona qeyd olunan şəhadətnamələrin verilmədiyi təqdirdə kütləvi informasiya vasitələrində bu növ məlumatları yayacağı bildirib. Artıq neçə illərdir ki, Dövlət Dəniz Administra-

siyası və onun rəhbərliyi barədə qəzetlərdə və internet saytlarda cəfəngiyat dolu məlumatlar yerləşdirilməkdədir".

E.Rəhimov daha sonra bildirib: "Qətiyyətlə bildiririk ki, Q.Səferovun Dövlət Dəniz Administrasiyasının rəhbərliyi barəsində bildirdikləri böhtan, heç bir hüquqi faktlara əsaslanmayan, qərəzli və işgüzar nüfuzu ləkələyən məlumatlardır. Belə məlumatların yayılması ilə bağlı Dövlət Dəniz Administrasiyası tərəfindən məhkəməyə və hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət edilərək, qanunvericiliklə müəyyən olunmuş cəza mexanizminin tətbiq olunması təmin ediləcəkdir".

□ Əli RAİS

"Qadınlar arasında yoxsulluq səviyyəsi 49 faizdən 5,9 faizə düşüb"

"Azərbaycanda sahibkar qadınlar" mövzusunda keçirilən dinləmələrdə cəmiyyətimizdə qadınların artan rolundan danışılıb...

Oktyabrın 13-də "Qadınların nüfuz və səlahiyyətlərinin artırılması sahəsində ictimai dinləmələrin təşkili" layihəsi çərçivəsində növbəti dinləmə keçirilib. "Azərbaycanda sahibkar qadınlar" mövzusunda olan budəfəki tədbir Qadın Konsensus Mərkəzi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının maliyyə yardımını ilə baş tutub.

Tədbirdə Ailə, Qadın və Uşaq məsələləri üzrə Dövlət Komitəsi, İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi, Sahibkar Təşkilatları Milli Konfederasiyası, "Sahibkar Qadınlar" İctimai Birliyi və digər təşkilatlar, KİV nümayəndələri iştirak edəblər.

Tədbiri giriş sözü ilə açan Qadın Konsensus Mərkəzinin rəhbəri Aynur Camalqızı qeyd edib ki, Azərbaycanda qadınlar hökumətin ayırdığı güzəştli kreditlərdən tamhüquqlu şəkildə yararlanırlar:

"Yüngül sənaye, kənd təsərrüfatı, xalq yaradıcılığı, təhsil, ticarət, xidmət sahələrində çalışan sahibkar qadınların sayı durmadan artır. 2014-cü il yanvarın 1-nə ölkədə fərdi sahibkarlıq fəaliyyəti göstərən üçün qeydiyyatdan keçmiş qadınların xüsusi çəkisi 99 min nəfər, yaxud 19 faiz olub. Fərdi sahibkar kimi fəaliyyət göstərən qadınların 60 faizi regionların, 40 faizi isə Bakının payına düşür. Bu gün qadınlarımızın 50 faizi

fəal ömürlə məşğuldur. Qadınların sayı kişilərdən 3 fəaliyyət növündə - səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsində 56, 6 faiz, təhsildə 41,8 faiz və istirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyətdə 25, 6 faiz çox olub".

A.Camalqızı daha sonra bildirib ki, görülən bu işlərin nəticəsində qadınlar arasında yoxsulluq səviyyəsi 49 faizdən 5,9 faizə düşüb. Onun sözlərinə görə, Azərbaycanda müasir dövrdə "Biznes qadını", "iş qadını" kimi ifadələr geniş işlənir: "Əgər bu sahədə uğurlar varsa, deməli, görülən işlər öz bəhrəsini verir. Qadın nə qədər güclü olarsa, ona qarşı zorakılıq halları azalmış olar".

Tədbirdə həmçinin elmin inkişafında qadınların müstəsna rola malik olduğu vurğulanıb: "Doktorantların 30,8, bütün elmi işçilərin

isə 53,6 faizini qadınlar təşkil edir. Son 5 ildə tədqiqat işləri ilə məşğul olanlardan elmlər doktoru dərəcəsi alan qadınların sayı 25,2 faiz, fəlsəfə elmləri doktoru dərəcəsi alan qadınların sayı isə 15 faiz artıb. AMEA-nın müxbir üzvlərinin 11-i, akademiklərin 3-ü qadındır".

Qadın Konsensus Mərkəzinin sədr müavini Faina Həmişəyeva isə çıxışında deyib ki, qadın sahibkarlar əsasən toxuculuq və kənd təsərrüfatı sahəsində aktivdirlər. O qeyd edib ki, qadınlar əsasən orta və kiçik sahibkarlıq müəssisələrində çalışırlar: "O qadın güclüdür ki, maddi imkanı yüksəkdir. Ailəsinin, uşaqlarının təhsilinə xərcləməyə pulu var. Əgər onların bazara çıxarmağa məhsulu varsa, onlar sahibkar hesab oluna bilər. Dünya Bankının araşdırmasına görə, qadınlar dünya üzrə qıdanın 50%-ni

hazırlayırlar. Amma dünya mülkiyyətinin 1%-i qadınlara məxsusdur. Gəlirlərin 90%-i kişilərə, 10%-i qadınlara məxsusdur".

Daha sonra tədbirdə ölkədə fəaliyyət göstərən sahibkar qadınlar çıxış edəblər və onlara yaradılan şəraitdən, Azərbaycandakı biznes mühiti, maliyyə-kredit vəziyyəti, uğurlar və çətinliklərdən bəhs edəblər.

Onu da qeyd edək ki, "Qadınların nüfuz və səlahiyyətlərinin artırılması sahəsində ictimai dinləmələrin təşkili" layihəsi çərçivəsində 5 ictimai dinləmə-seminarın keçirilməsi nəzərdə tutulub. İctimai dinləmələrdə qadın mövzusu ilə məşğul olan ekspertlər, ictimai fəal insanlar, müvafiq qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri, bəzi dövlət qurumları təmsilçilərinin iştirakı da nəzərdə tutulur. Bundan başqa, layihədə deyildiyi kimi, facebook sosial şəbəkəsində "Qadınlara ədalət" adlı səhifə yaradılıb və səhiyyə aktiv şəkildə gəndər və qadın problemləri mövzusunda toxunaraq müzakirələr açır.

5 mövzu üzrə, ayda bir dəfə olmaqla, ictimai dinləmə keçiriləcək. Bu mövzular "Məişət zorakılığı və erkən nikahlara qarşı mübarizə", "Qadınların siyasi iştirakçılığı", "Sahibkar qadınlar", "Qadınların nüfuz və səlahiyyətlərinin artırılması və gəndər bərabərliyi", "Qadın mövzusu KİV və sosial mediada" sahələrini əhatə edir.

□ Xəlida GƏRAY

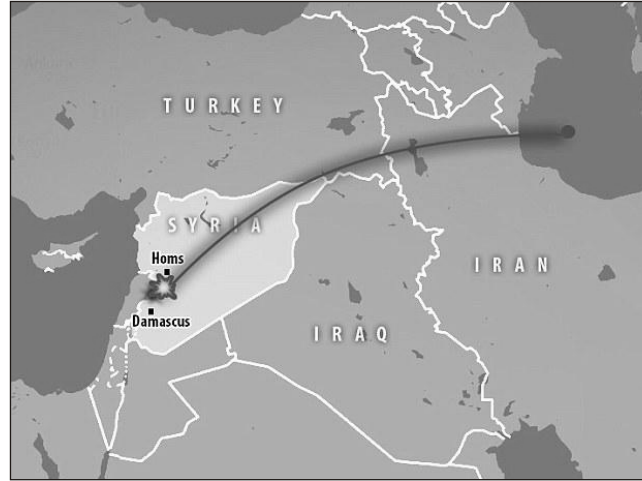
Rusiyanın Xəzər dənizindəki hərbi donanmasından Suriyadakı hədəflərə ən müasir qanadlı raketlərlə zərbələr endirməsi dünyanın əsas müzakirə mövzusunda çevrilməkdədir.

Ötən həftə sonu Rusiya prezidenti Vladimir Putin "Rossiya 1" telekanalına müsahibəsində də bu hadisədən bəhs edib. Virtualaz.org saytı xəbər verir ki, müsahibə əsasən Rusiyanın Suriyada başladığı əməliyyatlara həsr olunub. Putin müsahibədə Rusiya donanmasının gəmilərinin Xəzər dənizindən Suriyadakı hədəflərə "Kalibr" qanadlı raketləri ilə zərbə endirməsindən də danışib və ilk dəfə bu raketlərin texniki xarakteristikasını açıqlayıb. "Bu, əslində məxfi informasiya deyil. Marşrut boyu bu raketlər 147 dəfə dönmə həyata keçirib, 80 metrədən 1300 metrə qədər hündürlükdə uçub. Sürəti reaktiv təyyarənin sürəti ilə müqayisə olunandır" deyərək, Putin bildirib. Onun sözlərinə görə, xarici partnyorlar Rusiyanın yüksək texnoloji silahları və bu silahlardan istifadə edən mütəxəssisləri olduğu haqda məlumatlıdır. Lakin bu haqda ekspert səviyyəsində məlumatlı olmaq bir işdir, həmin silahların tətbiq olunduğunu görmək başqa işdir. "Rusiyanın bu silahlardan dövlətimizin və rus xalqının milli maraqları naminə istifadə etməsi iradəsinin olduğunu hamı gördü" - Putin deyib.

Rusiya liderinin bildirdiyinə görə, Rusiyanın ABŞ-da olduğu kimi 4500 kilometr məsafədə hədəfləri vuran raketləri də var. Bu silahlar "hava-yer" tiplidir və deməli, onlardan Rusiyanın hava məkanından istifadə etmək mümkündür. Putin Rusiyanın Suriyadakı İŞİD hədəflərini yox, "mötədil müxalifəti" vurduğu haqda təhqirlərə də cavab verib: "Biz onlara dedik: əgər siz İŞİD-in mövqelərini daha yaxşı bilirsinizsə, hansı ki, mən buna şübhə edirəm, - o zaman bizə hədəflərin koordinatlarını verin, biz onlarla məşğul olaq. Ancaq onlar imtina etdilər". "Bizə hədəfləri verin. Bundan sadə nə var?" - deyərək, Rusiya dövlət başçısı təəccüblə bildirib.

Bakı üçün təhlükə: Rusiyanın Xəzərdəki atəş nöqtələri vurulsa...

Ekspert: "Terror qruplaşmalarının Rusiya donanmasına əks zərbəsi halında Azərbaycan və Xəzər bölgəsi təhlükə altına düşəcək"

Beynəlxalq miqyasda aparılan müzakirələrdə isə məsələyə fərqli kontekstdən yanaşılır. Əsas mövqə bundan ibarətdir ki, Rusiyanın Xəzər dənizindən "Kalibr" raketləri ilə Suriyaya zərbələr endirməsi tamamilə təbliğat xarakteri daşıyırdı və nümayişkarənə addım idi. Həssas olunur ki, hərbi baxımdan Suriyadakı hədəflərə 1500 kilometr məsafədən qanadlı raketlərlə zərbə endirməyə ehtiyac yox idi və Suriyada dislokasiya olunmuş Rusiya aviaqruplaşması da həmin hədəfləri asanlıqla vura bilərdi. Ekspertlərə görə, uzaqmənzilli qanadlı raketlərlə hədəflərə zərbə endirilməsi o zaman tətbiq olunur ki, düşmənin güclü Hava Hücumundan Müdafiə Sistemi olsun və bombardmançı-qırıcı təyyarələrinin müdafiə sistemini keçməsi böyük risk daşsın. **Polşanın nüfuzlu "Gazeta Wyborcza"**

qəzeti Rusiyanın Xəzər dənizi akvatoriyasından Suriyadakı mövqelərə 26 "Kalibr" raketini buraxmasını Kremlin təbliğat cəbhəsində növbəti qələbəsi adlandırır. "Bu əməliyyatla Kremlin eyni vaxtda bir neçə məqsədə çatdı: birincisi, o, dünyaya nümayiş etdirdi ki, heybətli müasir silaha malikdir. Axı bu raketlər Qara dəniz akvatoriyasından buraxılırsa, təkcə Yunanıstan və Rumıniyadakı hədəfləri deyil, hətta İtaliya və Almaniyanı vura bilər. Baltik dənizindən buraxılırsa Skandinaviya ölkələrini vurur"-qəzet yazır.

"Gazeta Wyborcza" hesab edir ki, Rusiya bu addımı ilə SSRİ-nin dağılmasından sonra Xəzər dənizi və onun sərvətləri uğrunda rəqəbat apardığı qonşularını qorxutmuş oldu. "Növbəti dəfə "Kalibr" Azərbaycanın və ya Qazaxıstanın yaradılmaqda olan donanma-

sına zərbə endirə bilər. Və üçüncüsü, uğurlu raket hücumu müştəriləri getdikcə artan Rusiya silahlarının özünəməxsus reklamı oldu" - Polşa nəşri vurğulayır.

Rusiyanın Xəzərdəki donanmasından İran-İraq marşrutu üzrə Suriyadakı hədəfləri vurmağı Azərbaycan üçün risklər yaradır. Müşahidəçilərin fikrincə, nəzəri cəhətdən ABŞ başda olmaqla, NATO qüvvələrinin də günün birində Rusiyanın Xəzərdəki donanmasına cavab zərbələri endirməsi mümkündür. İndiki situasiyada İŞİD, yaxud Suriya müxalifəti müasir raketlərə malik deyil. Ancaq günün birində ələ keçirilən silah arsenalı Suriyadakı terrorçulara bu imkanı da qazandıra bilər. Onuz da İŞİD-in təhdid etdiyi ölkələr sırasında Azərbaycanın da var və Rusiyanın son addımları ilə ölkəmizə yönəlmiş

təhlükələr artmış oldu. Əgər Rusiya kimi geniş imkanlara sahib bir ölkə Suriya əvəzinə, İranın yaşayış məntəqələrini vurdusa, o halda Rusiyanın gəmilərinə tuşlanmış raketlər Xəzərin Azərbaycan sektoruna, yaxud elə quru ərazilərimizə düşə bilər. Hər halda, bütün bunlar nəzəri cəhətdən mümkün sayılır.

Politoloq Natiq Miri isə hesab edir ki, ikinci belə bir hadisənin baş verməsi mümkün deyil: "O mənada ki, Rusiya artıq bütün dünya güclərinə vermək istədiyi mesajını çatdırdı. Məsələ ondan ibarət idi ki, Rusiya yaxın və uzaq mənzilli raketlərlə istədiyi hədəfi vurmaq ixtiyarının olduğunu və bu cəsarətin sahibi olduğunu dünya güclərinə göstərdi. İkincisi də Xəzər hövzəsindən Suriyanın vurulması Avropa və bütövlükdə Qərbin təhlükəsizliyi ilə bağlı mövcud fikirlərin darma-

dağın olması deməkdir. Mesaj Qərb dövlətləri tərəfindən alındı və Rusiyanın addımına çox kəskin reaksiya verdilər. Reaksiyalar göstərir ki, NATO-nun bundan sonra da genişləndirilməsi və gücləndirilməsi prosesi davam edəcək". **Azərbaycanın proseslərinin gedişində zərər görə bilməsi ehtimalına gəldikdə, N.Miri bunu mümkün saydı:** "Təbii ki, söhbət təkcə Qərbdən getmir. Bu gün terror qruplaşmalarına silah verən bir çox maliyyə gücləri var ki, onlar müasir raket qurğularını terrorçulara sata bilərlər. O baxımdan terror qruplaşmalarının Rusiya donanmasına əks zərbəsi mümkün haldır. O halda Azərbaycan və Xəzər bölgəsi təhlükə altına düşəcək. Azərbaycan ilk gündən Rusiyaya nota verməli idi ki, onun razılığı olmadan Azərbaycan sərhədləri yaxınlığından Suriya vuruldu. Bu raketlər yalnız 500 km məsafə üçün nəzərdə tutulurdu. Görünür, ABŞ-la razılaşma pozulub və Rusiya raketlərini 1500, həmçinin daha çox məsafəni vurmaq halına gətirib. İstənilən halda bu, nə Azərbaycan, nə də region dövlətləri adına xoş hadisə deyil. Eyni zamanda bu, Rusiyanın ipə-sapa yatmadığını təsdiqləyən hadisədir. Növbəti dəfə belə hadisə olacağına, çox sərt adekvat reaksiya veriləcək, Rusiyaya qarşı təkcə Suriyadan deyil, həmçinin Ukraynadan cəbhə açılacaq. Bu da Rusiya üçün xoş gələcək vəd etmir".

□ **Cavid TURAN**

"Rusiya Sərkisyanı Köçəryanla əvəz edə bilər"

Ekspert Ermənistanın konstitusiyaya dəyişikliyinə nəyə hesablandığı haqda maraqlı açıqlamalar verdi

İşğalçı Ermənistan hakimiyyəti ölkədə konstitusiyaya dəyişikliyi üçün dekabrda referendum keçirməyə hazırlaşır. Referendum ölkədə prezident üsul-idarəçiliyindən parlamentli respublika üsul-idarəçiliyinə keçilməsi məsələsi qoyulacaq. Serj Sərkisyan rejiminin ölkəni parlamentli respublika idarəçiliyinə keçirməsində məqsədinin nə olduğu, belə bir dəyişikliyin regiona, Qarabağ münafişsinə hansı təsirinə olacağı maraqlıdır.

Politoloq Natiq Miri "Yeni Müsavat"a bütün bunlar barədə danışarkən bildirdi ki, Sərkisyan öz gələcək təhlükəsizliyini bərabərdən təmin etmək, prezidentlik müddəti bitdikdən sonra parlamentli respublikada əsas söz sahibi olan baş nazir postunu ələ keçirmək, hökuməti öz partiyasının əlinə saxlaması üçün konstitusiyayı dəyişmək istəyir. Serj Sərkisyanın bu siyasi planını artıq Ermənistanın siyasi çev-

rələrində anlayıblar və buna etirazlar başlayıb. Sərkisyan gələcəkdə özünün partiyasının uzunmüddətli hökumətdə qalmasını yeganə yolunun konstitusiyaya dəyişikliyi olduğunu bilir. Ona qarşı olan qüvvələr də bunun fərqindədirlər.

Ekspertin fikrincə, Ermənistan parlamentli respublika idarəçiliyinə keçid planının arxasında Rusiyanın dayandığı inandırıcı deyil. Çünki Rusiya postsovet respublikalarında

heç birində prezident üsul-idarəçiliyinin zəiflədilməsi və parlamentli respublika idarəçiliyinə keçilməsini istəmir. "Rusiya postsovet respublikalarında

səlahiyyətləri çox olan prezident üsul-idarəçiliyinin daha da hökmran olmasına çalışır. Odur ki, mənə, Serj Sərkisyanın Rusiyanın başının Suriya-

da qarışması, dünya ilə problemlərinin çoxalmasından istifadə edərək konstitusiyaya dəyişikliyi tez-tələsik reallaşdırmaq istəyir. Belə demək mümkündürsə, bu, Sərkisyanın şəxsi planıdır və Rusiyaya heç də məmnun etməyəcəyi ehtimalı böyükdür. Sərkisyan ola bilsin bu gedişlə həm də gələcəkdə Ermənistanın Qərbə doğru yolunu açmaq istəyir. Rəsmi İrəvan bu gün Rusiya ilə paralel olaraq Qərb dünyası ilə də əməkdaşlıq edir. Moskvanın Ermənistanın konstitusiyaya dəyişikliyi arzulamadığı, buna görə Sərkisyanı cəzalandıracağına simptomları artıq görünməyə başlayıb. Kremlin qucağında olduğu şübhə doğurmayan keçmiş prezident Robert Köçəryan Serj Sərkisyan hakimiyyətinə qarşı çox kəskin ittihamlar irəli sürməyə başlayıb. Onu Kremlin danışdığı şübhəsizdir. Mümkündür ki, Moskva Serj Sərkisyanı hakimiyyətdən uzaqlaşdırsın və

Robert Köçəryanı, yaxud da Köçəryanın adamlarından birini hakimiyyətə gətirsin. İndidən görünür ki, konstitusiyaya dəyişdirmək və sonra isə hökumətin başına keçmək əməliyyatı Serj Sərkisyan üçün heç də rəvan olmayacaq".

O ki qaldı işğalçı ölkədə Sərkisyanın sözügedən planının gerçəkləşməsinin regiona, Qarabağ məsələsinin həllinə necə təsir göstərəcəyinə, N.Miri dedi ki, bu hadisə digər postsovet respublikalarında da parlamentli respublika idarəçiliyinə keçid üçün müəyyən qədər stimullaşdırıcı ola bilər. Qarabağ məsələsinin həllini isə bir qədər də çətinləşdirəcəyi ehtimalı böyükdür. Çünki Sərkisyan və onun komandası Qarabağda separatçılıq etmiş əli qanlı cəlladlardır. Onlar Qarabağ münafişsinin həllini, Azərbaycanın torpaqlarının bir qisminin belə geri qaytarılmasını istəmir.

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi Qazılar Şurası Məhərrəm ayı ilə bağlı fətva verib. APA-nın məlumatına görə, fətva dünən QMİ-də sədr Şeyxülislam Hacı Allahşükür Paşazadənin iştirakı ilə keçən tədbirdə verilib. APA-nın məlumatına görə, tədbirdə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı və komitənin bölgələrdəki nümayəndələri, QMİ Qazılar Şurası və Elmi-Dini Şurasının üzvləri, idarənin yerlərdəki səlahiyyətli nümayəndələri, Bakı İslam Universitetinin müəllim-tələbə heyəti iştirak edəblər.

Allahşükür Paşazadə tədbirin əvvəlində idarənin sədr müavini, Bakı İslam Universitetinin rektoru, Heydər məscidinin sədri Hacı Sabir Həsənlini anadan olmasının 70 illik yubileyi münasibətilə təbrik edib, ona qiymətli hədiyyə verib.

Sonra Şeyxülislam QMİ-nin Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Şamaxı Astrofizika Rəsədxanası ilə birgə hazırladığı yeni 1437-ci hicri ilinin təqvimini təqdim edib. O bildirib ki, Azərbaycanda əhalinin 30 faizə qədər sünni, 60 faizdən çoxu şiədir. Bu faiz nisbətine baxmayaraq, təqvim hər iki təriqətin nümayəndələrinin birgə məsləhəti ilə yerli coğrafiyaya uyğun hazırlanıb.

Onun sözlərinə görə, bu təqvim elmlə dinin vəhdətdə insanlarımızı xidmətinin nümunəsi olmaqla yanaşı, milli vəhdətimizə xidmət edən olduqca vacib məsələdir: "Ölkəmizin ərazisində elmi şəkildə əsaslandırılmış, yerləşdiyimiz coğrafi məkana uyğun şəkildə, hər bir bölgəmizi nəzərə almaqla azan, namaz, dini bayramların vaxtlarının müəyyən edilərək dindarlara çatdırılması dini mərkəz kimi bizim üçün olduqca əhəmiyyətli məsələdir. Ölkə ərazisində azanın eyni vaxtda verilməsi milli-mənəvi birliyimizi, daxili vəhdətimizi təmin etmək baxımından zəruridir". Məhərrəm ayı müsəlman təqvimində (Hicri-Qəməri, yəni ay təqvimi) ilin birinci ayıdır. Ay təqvimində ilin günlərinin sayı günəş təqvimindən 10 gün az olduğu üçün hər il fərqli günlərə təsadüf edir.

Kərbəla hadisəsinin tarixi və ya müsəlmanlar İmam Hüseyinə niyə əza saxlayır

Məhərrəm İslam dininə görə 4 "haram" ("Muhərrəm" haram edilmiş mənasındadır - K.R.) aydan biridir. İslam hökmlərində bu ayda savaşa, qan tökmək qadağan (haram) edilib. İslam mənbələrində Məhərrəm ayı haqda bir sıra məlumatlar var. O cümlədən, həm İslamaqədərk və həm də İslamın gəlişindən sonra bu ayda baş vermiş əlamətdar hadisələr xatırlanır. Bunların arasında Adəm Peyğəmbərin yaradılışı, İbrahim Peyğəmbərin doğulması,

Məhərrəm ayı sabah başlayır,

oktyabrın 24-ü Aşuradır

Min ildir axan qan - Məhərrəmlik nədir və haradan gəlir...

Adəmin tövbəsinin Allah tərəfindən qəbul olunması, Musa Peyğəmbərin yəhudiləri Fironun xilas edərək Misirdən çıxarması və Qiyamət gününün bu ayda baş verəcəyi ilə bağlı xəbərlər var.

Ancaq heç şübhəsiz, bu ayın əsas hadisəsi Aşura və ya Kərbəla hadisəsidir. Hicrətin 61-ci ili (Miladi təqvimlə 680-ci il) Məhərrəm ayında İraqın Kərbəla çölündə baş verən qanlı hadisələr bütövlükdə İslam təqvimində ən mühüm hadisələrdən biridir. Məhərrəm ayının 10-cu (ərəbcə "əşərə"-Aşura) günü İslam Peyğəmbəri həzrət Məhəmmədin (s.ə.s.) nəvəsi, İmam Əlinin (ə) və Həzrət Fatimənin oğlu İmam Hüseyin (ə) ailə üzvləri və tərəfdarları ilə birlikdə Kərbəla çölündə şəhid olub.

Kərbəla hadisələri yalnız qanlı qırğın, müharibə deyil, bütövlükdə bir hadisələr zənciri olub, İslam dininin mahiyyətinin qorunması, dinin hakimiyyətlər tərəfindən sui-istifadəsinə qarşı sivil etiraz idi. Həzrət Hüseyin (ə) əməvi xəlifəsi, hakimiyyəti atasından irs almış Yezidin bəyət tələbini rədd edir. İslamda irsi sülalə hakimiyyətinin olmadığını, Peyğəmbərin xəlifəsi adına iddia edən şəxsin dinin tələblərinə riayət edən, əxlaqlı, ədalətli insan olması tələbini qoyur. İmam Hüseyin (ə) bir inqilabçı,

üşyançı deyil, özünün də dəfələrlə dediyi kimi, islahatçı, insanları doğruya dəvət edən, pisliklərdən çəkirdən və nəhayət, bu yolda öz həyatını və ən yaxınlarını qurban verən bir əzabkeş idi.

Həzrət Hüseyin bir döyüşçü və ya komandir deyil, ilk növbədə İmam, İslam ümmətinin rəhbəri idi. Bütün qanlı cinayətlərin, qarşılaşdığı haqsızlıq və nifrətin müqabilində düşmənlərini əfv etməsi, mərhəmətlə yanaşması, İmam Hüseyinin (ə) rəhmlisi, mərhəmətli, həqiqi Allah aşiqi olduğunu göstərir. Məhz bu səbəbdən Kərbəla hadisələri, İmam Hüseyinin fədakarlığı bir çox dünya mütəfəkkirlərinə böyük təsir göstərmiş, ilham qaynağı olub.

İmam Hüseyin hicrətin 4-cü (Miladi 626-cı il) ili, Şaban ayının 3-də Mədinə şəhərində dünyaya gəlmiş. Hüseyin (ə) İmam Əlinin (ə) İmam Həsəndən (ə) sonra dünyaya gəlmiş ikinci övlətidir. Rəvayətə görə, İslam Peyğəmbəri (s) Hüseyini çox sevib əzizləyərmiş. Bununla bağlı bir sıra hədislər var: **"Hüseyin məndən, mən də Hüseyindənəm. Hər kim Həsən və Hüseyini sevsə, mənəni sevib. Hər kəs onlarla düşmənçilik etsə, mənəmlə düşmənçilik edib"**.

İmam Hüseyin (ə) "Əhli-Beyt" in üzvüdür. Məşhur rə-

ya sonra xəlifə İmam Hüseyin (ə) öldürülməsi ilə bağlı fərman vermədiyini, bunu Kufə valisinin özbaşına etdiyini deyir. Ancaq etirazlar böyüyür və sonrakı il Mədinədə etirazları yatırmaq üçün əməvi xəlifəsi Yezid şəhərə ordu göndərərək Mədinəni yandırır. Ancaq Kərbəla hadisəsindən sonra xilafətdə əməvi sülaləsinə etirazlar dayanır. Bir neçə ildən sonra baş verən Muxtar Səqəfin qiyamı zamanı Kərbəlada cinayətə əl atan xəlifə döyüşçüləri cəzalandırılır. Əməvi imperiyası isə zəifləyir.

Ancaq Peyğəmbərin (s.ə.s) sevimli nəvəsinin və ailə üzvlərinin qətlə yetirilməsi, ailəsinin əsir alınması, Dəməşqə zəncirlənib aparılması böyük bir faciyyəyə çevrilir. Müsəlmanlar bu hadisədən bö-

şəhidləri yad edirlər. Müsəlman ölkələrində böyük bir mədəni irsə çevrilən növhə, mərsiyyə yazılı ədəbiyyatı və şəbih təməllərinin ilham qaynağı Aşura idi.

Ancaq İmam Hüseyinə əza saxlamaq yalnız yas tutmaq deyil, həm də onun tutduğu yolun davam etdirilməsi, Peyğəmbər və Əhli-Beyt yoluna sadiqlik, ədalət tərəfdarı, haqsızlığa qarşı olmaq qəbul olunur. Alimlər Aşura əzadarlığını nəzəri olaraq iki hissəyə bölür. Birinci hissə daha çox zahiri əlamətlərlə seçilən və müsəlman ölkələri folklorunun əsasını təşkil edən mərsiyyə, növhə, qəsidə kimi yaradıcılıq nümunələri, şəbih teatrları da daxil olmaqla, əzadarlıq mərasimlərini əhatə edir.

İkinci əsas hissə isə Aşu-

ranın fəlsəfi mahiyyətidir ki, birinci hissə də məhz buna xidmət edir. Hər il müsəlmanlar heç bir çağırış, dəvət olmadan ilin müəyyən ayında əzadarlıq mərasimlərinə qoşulur, dünyada az hallarda rast gəlinən həmrəylik, yaxınlaşma olur. Müsəlmanları Məhərrəm ayında Hüseyin acısı, Kərbəla çölündə tənha, susuz qalan, əzizlərini itirən, əzabla öldürülən 3-cü İmamın acısı bir araya gətirir.

Aşura ərəblərin cahiliyyə dövründən rəsmi bayram günləri idi. Həmin gün xalq şənlik keçirirdi. İranda Novruz günü bayram günü hesab edilirdi kimi, ərəblər arasında da Aşura, tarixi bayram günü və ayrı-ayrı ərəb qəbilələrinin bir-birinin görüşünə getdiyi gün kimi qeyd olunurdu.

Təbii ki, bütün dini məsələlərdə olduğu kimi, Aşura hadisəsinin qeyd olunmasında da ifrata varmalar olur. Aşura hadisəsinin əfsanələşdirən, onun mahiyyətini bəzən təhrif edən hekayə və əhvalatlar meydana çıxıb. Bəzi müsəlmanlar məhərrəmlik ayınlarında baş yarmaq, qan çıxarmaq kimi adətlərdən istifadə edib. Bütün bunlar fərqli yozumlara səbəb olsa da, bütövlükdə təhriflərə, qadağalara baxmayaraq Kərbəla olaylarını unudurmaq mümkün olmayıb.

Son illərdə müsbət hadisədir ki, Aşurada İmam Hüseyinə əza saxlamaqla yanaşı sosial yardımlaşma, ehtiyacılara yardım, qan verilməsi kimi sosial aksiyalar da keçirilir.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU**

yük üzünü keçirərək Peyğəmbər (s.ə.s) nəvəsinə yas tuturlar. Sonradan bu mərasimlər hər il davamlı olaraq keçirilir, hər il müsəlmanlar Aşura qətləməsinə eyni baş vermiş qətl hadisəsi kimi qeyd edir, İmam Hüseyin və tərəfdarlarına yenice dünyadan köçmüş insanlar kimi yas tuturlar.

Hicri 61-ci ildən sonra Məhərrəm ayı təqvimdə xüsusi yer aldı. İlk olaraq İmam Hüseyin (ə) ailəsi, daha sonra Kufə müsəlmanları Kərbəla matəm mərasimlərini keçirməyə başladılar. Təxminən 200 il sonra Misirdə Fatimilər Aşura gününü matəm günü elan etdi. Fatimilərin dövründə Misirdə Aşura rəsmi əza və matəm günü olaraq qalırdı. İbn Kəsir yazır ki, hicrətin təxminən 400-cü ilində Bağdadda Aşura günü milli matəm günü elan olundu, xalq Hüseyinin susuzluğunu nəzərə alıb küçələrdə soyuq su və şərbət qoyub susuzlara paylayırdı. İraq əhalisi də Aşura günündə Peyğəmbərin (s) vəfat etdiyi günün ildönümündə olduğu kimi əzadar idi.

Sonrakı illərdə, hətta Əməvilər dövründə sərt qadağalara baxmayaraq hər il on minlərlə insan Məhərrəm ayını matəm, hüzn mərasimi kimi qeyd edib. Hər il Məhərrəmin 10-cu günü əzadarlıq mərasimləri təşkil olunur, Kərbəla

Bakı Avtovağzalının gizlinləri...

Sürüşən asfalt, kassa fokusu və müştəri üzünə həsrət ticarət mərkəzi...

- Ay kişi, mən maşınla içəri girdiyim üçün niyə pul ödəməliyəm axı?

- Çünki içəri girirsən.

- Qohumu oradan götürüb iki dəqiqəyə çıxacam. Dayanacaqda maşın saxlamayacağam ki. Yükü ağırdır, ona görə maşınla içəri girirəm.

- Bileti al, çıxanda da 1 manatını verərsən...

Bakı Avtovağzalına girmək məşəqqəti

Bura adına Bakı Beynəlxalq Avtovağzal deyilən məkanın girişində yaşanan klassik dialoqdur. Daha dəqiq desək, şəhərə gedən avtobusların işlədiyi girişdə baş verənlərdir. Eyni zamanda ticarət mərkəzinin də yerləşdiyi girişdən maşınla içəri girməyin "haqqı" 1 AZN-dir. Qısa müddət bundan qorunmamışdı. Bəzən sürücülər pul ödəmədən də aradan keçə bilərdilər. İndi isə 1 AZN-lik giriş məbləğini ödəmədən bunu etmək mümkün deyil. Şlaqbaum açılmır və sən təbii ki, ərazini tərk edə bilmərsən. Çalışanların dediyinə görə, bəzən pul ödəmədən keçən sürücülərin arxasınca çalışan fit, qışqırq da kömək etmirdi. İndi isə...

Azərbaycanın rayonlarına hərəkət edən avtobusların olduğu hissəyə taksil ilə girmək isə az qala lüks sayılır. Çünki girişdə buna görə taksildən 3 AZN tələb olunur. Bunu iki ay bundan əvvəl şəxsən yaşadığımız üçün tam məsuliyyətimlə yazıram. Sözügedən səbəbdən taksilərlə müştərilərinə "içəri girə bilməyəcəyik" anonsunu verir, ya da 3 AZN artıq pul istəyir. Giriş məşəqqəti barədə bu qədər.

Sərnişinləri ticarət mərkəzində necə dolandırırılar...

Bakı Avtovağzalının özəmətli görünüşü isə sizləri aldatmasın. Az qala labirinti, hətta iri gemini xatırladan bu binanın necə qeyri-funksional olması sərnişinlərə sirr deyil. Bunlardan birincisi barədə yuxarıda yazdıq. İkincisi isə

avtobusların yanına qalxmaq üçün nəzərdə tutulmuş pilləkənlərin qarşısına çəkilən səddir. Bu səddi görənlərin bəziləri onların həyatı üçün təhlükə yaradacaq olan avtobus yolu ilə yuxarı qalxırlar. Böyük əksəriyyət isə ticarət mərkəzinin içərisindən keçir. Və əslində öyrəndiyimizə görə, sərnişinlərin yolu da məqsəddi şəkildə bu trayektoriyaya salınır ki, ticarət mərkəzinə axın güclənsin. "İçəridən keçən müştəri mütləq nəse alacaq" məntiqi... Baxmayaraq ki, sərnişin-müştərilər bu haqda o cür düşünmürlər. Bu barədə bir qədər sonra.

Dediyimiz kimi, o böyük gemini xatırladan Bakı Avtovağzalındakı anormallıqlar isə davam edirdi. Onlardan biri də bəzi mərtəbələrdə qapıların arxasına sıra ilə masaların düzülməsi, bəzilərində isə ümumiyyətlə, "qapı işləmir" xəbərdarlığının yazılmasıdır. Şəkillərdə gördüyünüz kimi, bəzi mərtəbələr ümumiyyətlə istifadəsizdir. Qosqoca zallar, içindəki skamyalarla "boynunu büküb". Ticarət mərkəzinə girən şəxs isə ətrafda söz soruşacağı kimsə olmasa, rəsmən yolunu aza bilər. Çünki bildirişlər, xəbərdarlıq lövhələri yoxdur.

Mağazalar üsyanda - bura alver üçün səmərəli yer deyil

Fürsətdən istifadə edib, ticarət mərkəzinə də dolaşdıq. Mağazaların böyük əksəriyyətinin üzərinə qifil asılıb. Geyim mağazalarında gözəgəlimli heç nə yoxdur. Qiymətlər çox baha sayılırsa da, satıcılar müştəri azlığından şikayət etdi. Uşaq paltarları satan Hafiz adlı satıcı dedi ki, icarə haqqı olaraq ayda 500 AZN ödəyir. Dediynə görə, alver çox zəifdir, sadəcə, başqa yerlərdə də obyektleri var deyər buranı bağlamır: "Çox nadir hallarda bura şəhərdən alver etmək üçün gəlirlər. Daha çox rayona gedənlər uşaqları üçün nəse alırlar. Rayon yerində də camaat geyimə çox pul verməyi xoşlamır. Ona görə də bura bahalı mal gətirmirik".

Qadın geyim mağazasının işçisi Gülarə isə bildirdi ki, əslində buranın reklamı güclü olmayıb və yerləşdiyi ərazi səmərəsizdir: "Kim bura pal-paltar almağa gələr ki? Halbuki şəhərdəki qiymətlərdən çox ucuz veririk. Camaatımız bura öyrəşmədi. Evindən durub "Sədərək"ə, "Binə"yə o boyda yolu gedir, amma burdakı mağazalara gəlmir. Qiymət çox da baha deyil axı..."

Müsaibimiz dedi ki, insanlar çox vaxt mağazalara avtobus yolu düşənə qədər vaxtını öldürmək üçün gəlir. O halda da ancaq baxmaqla kifayətlənir. Burada ərzaq mallarının qiyməti isə digər yerlərdəkindən 20-25%-ə qədər bahadır.

Bileti kassadan almaq müştəriyə niyə sərf eləmir?

Bakı Avtovağzalındakı anormallıqlar seriyası bununla bitmir. İllərdir haqqında danışılan, amma hələ də həllini tapmayan biletlər məsələsi də bu məkan üçün keçərlidir. Çünki Bakı Avtovağzalının üçüncü mərtəbəsinə, avtobusların yanına qalxan kimi sən avtobus qarçılar qarşılayır. Biri sən Qazağa, o biri İsmayilliya dartıb aparmaq istəyir: "Qazax, Qazax... Yer qalmadı..."

Normalda kassada biletlər satılırsa, bu çığır-bağıra, sərnişini az qala "mən ölüm, sən öl"lə avtobusa minməyə həvəsləndirməyə ehtiyac olmamalıdır. Amma Bakı Avtovağzalında biletlər almaq o qədər də yaxşı ənənə sayılmır. Çünki sürücülər də biletlər alan sərnişinə, məşhur filmə deyilən kimi, "o qədər də yaxşı baxmırlar". Ən yaxşı halda biletlər alan sərnişinə uğursuz yer göstərilir, ən pis halda isə yer olmadığını deyib, başqa saata yönləndirilir.

Bundan başqa, həmsəhəbətimiz olan sərnişinlər daha çox kiçik həcmli avtobuslarla rayonlara səfər edəndə birbaşa sürücüyə pul ödəməyi tərcih edirlər. Bayram günlərində isə xüsusən sıx olduğu üçün bir neçə gün öncədən işi həll etmək lazımdır. Şəkiyə daim səfər edən müsahibimiz Təranə xanım deyir ki, o, zərurət olmadıqca kassadan biletlər almamağa çalışır: "Kassada çox vaxt adamı aldadırlar. Tutaq ki, biletin üzərində qiymət 6.60 AZN yazıldığı halda, səndən 7 AZN tələb edirlər. Səbəbini soruşursan, cavab vermək əvəzinə "almayacaqsansa növbə tutma" deyirlər".

Daha bir narazılıq isə Bakı-Tiflis, Bakı-Bolnisi istiqamətlərində hərəkət edən avtobuslara ancaq axşam saatlarında icazə verilməsidir. Yolu Borçalı torpağına düşənlər bir qayda olaraq gecə saatlarında səfər etməyə məhkumdurlar. Bundan narazı qalanlara isə maraqlı "tövsiyələr" verilir: "İstəmirsinizsə, burdan gü-

norta saatında Qazağa gedin, oradan da yol maşını ilə davam edin". Bu isə bir səfər üçün ikiqat məsrəf deməkdir ki, heç də hamının cibinə uyğun deyil.

Bundan başqa, kassadan bilet alanlarla sürücülər arasında da az narazılıq yaşanmır. Bu barədə daha öncə bəzi şikayətlər redaksiyamıza müraciət edib. Avtobus sürücüləri bir çox hallarda kassadan bilet alan sərnişini özləri ilə birgə kassaya aparır, onları kassirə göstərərək, "sonra deməyin ki, biz biletli sərnişin aparmırıq" tipli təsdiqləmələr edirlər. Bu isə sürücülərin kassa biletlərinin onlar üçün çox da sərfəli olmadığını sübutlarından biridir.

Bu arada... Kassadan söz düşmüşkən, onun avtovağzalın girişində olmaması da bir ayrı anormallıqdır. Bilet almaq istəyən sərnişinləri o labirintin içində itirməkdənsə, onları ya səslə, ya da sözlü elanla kassaya yönləndirmək olar.

Sürüşmə gündən-günə dərinləşir

Və son günlərin ən aktual hadisəsinin yaşandığı ərazi. Oktyabrın 7-də Beynəlxalq Avtovağzal Kompleksinin qarşısında, Bakı İstiqamətində gələn yolda sürüşmə baş verib. Yolda istinad divarı əyilib. Avtovağzalın yola yaxın hündürlükdə iri çatlar yaranıb. Hadisə yerində olanda öyrəndik ki, ümumən o hissə həssaslaşıb, sərnişinlərin o istiqamətdə hərəkətinə qadağa qoyulub. Hətta Bakı Avtovağzal ərazisindən pilləkənlə ora doğru yönlənləri də geri qaytarırlar. İri çatlar isə ilk gün olduğundan daha da dərin idi. Amma orada olduğumuz müddətdə briqada, əməliyyat qrupu görmədik. Sadəcə, onsuz da yüklənmiş və gündən-günə çatı dərinləşən, sürüşmüş ərazini daha da yükləyən ekskavator orada hərəkətsiz dayanmışdı.

"Bakı-Sumqayıt şossə yolunda, Bakı Avtovağzalının qarşısındakı sürüşmə sahəsi aktiv fəzadadır". Bunu isə APA-ya açıqlamasında Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Geoloji Kəşfiyyat Xidmətinin geoloji planlama ekspedisiyasının baş geoloqu Ələmdar Pirişev deyib.

O bildirib ki, yağışlı hava şəraitinin davam edəcəyi təqdirdə yoldakı çatlar daha da genişlənəcək: "Bu, yol üçün təhlükə yaradır. Təhlükənin neçə faiz olduğunu dəqiq demək mümkün deyil. Bunun üçün orda tədqiqat işləri aparmaq, bilmək lazımdır ki, asfaltın altında hansı kütlə var".

Ə.Pirişev əlavə edib ki, sürüşmə baş verən ərazidə çatlar yol boyu təxminən on metr uzanır: "Həmin ərazi təhlükəli sahə hesab olunur. Ərazidə təcili bərpa işləri həyata keçirilməlidir".

□ Sevinc TELMANQIZI

Marketlərdə "hədiyyə" tələsi

Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri: "Bu, istehlakçıların aldadılmasıdır"

Yəqin ki, bir çox alıcılar supermarketlərdə bir neçə ərzağı bir-birinə bağlayıb üzərinə də böyük qırmızı hərflərlə "hədiyyəli" yazıldığını şahidi olub. Hədiyyə yazılan məhsul isə alıcının diqqətini o dərəcədə cəlb edir. Elə bizim də diqqətimizi cəlb etdi. Məlum oldu ki, əslində hədiyyə yazılan ərzaq məhsullarını ayrı-ayrılıqda hesablayanda onun üzərinə qoyulan qiymətdən daha ucuz qiymət alınır.

Məsələn, bir böyük, bir də balaca ölçülü kartof cipsini bir-birinə bağlayıb üzərinə də qiyməti 2 manat 95 qəpik yazmışdılar. İki cipsini ayrı-ayrılıqda hesablayanda isə alıcının əslində aldadıldığını və bu "hədiyyə"nin pulunun ondan artıqlaması ilə ayrılıqda böyük cipsi 1 manat 60 qəpiyə, balaca cipsi isə 50 qəpiyə satılır. İkisinin isə toplam qiyməti 2 manat 10 qəpik edir. Göründüyü kimi, market istehlakçıları 85 qəpik civarında aldatmış sayılır ki, bunun da adını "hədiyyə" qoyurlar.

Digər bir nümunə. Bankada və paketdə satılan iki mayonezi də bir yerə bağlayıb üzərinə də "hədiyyəli" yazılmışdı. Elə bu "hədiyyə"də alıcılar 12 qəpik civarında aldadılır. Bu kimi digər malların, məsələn, qab şampunlarının, yuyucu vasitələrin qiymətində də alıcıları 10-50 qəpik civarında aldadırdılar. Digər hədiyyəli ərzaqların, məsələn, duz, makaronun və digərlərinin isə üzərində qiymət qeyd edilməmişdi. Görünür ki, alıcı hədiyyəli ərzağın daha ucuz olacağını düşünüb onu piş-

taxtadan götürəcək və kas-sada real qiyməti biləcək. Bu zaman isə böyük marketlərdə çoxlu alış-veriş edildiyinə görə bu elə də diqqət çəkməyəcək. Ümumiyyətlə, hədiyyəli ərzaqlara diqqət etsək görürük ki, ya onlar çox istifadə edilməyən, ya da istehlakçı inamını itirmiş məhsullardır. Hətta marketlərin birində işləyən satıcı bu cür hədiyyəli ərzaqların bəzən istehsal tarixinin bitməsinə sayılı günlər qalmış və satılmayan məhsullar olduğunu bildirdi. Bəzən də elə hədiyyələr təqdim edirlər ki, bu hər kəsin evində var və artıq lazımsızdır. Məsələn, stəkan, taxta qaşığı, ya da mətbəx əlcəyi kimi əşyalar hər kəsin evində var. Bəzi sabbunlardan isə 6 ədəd alınması ki, sizə hədiyyə versinlər. Satıcıdan hədiyyəli ərzaqların bəzilərinin üzərinə niyə qiymət yazılmadığını soruşduqda isə cavabı "hansı ərzağı istəyirsinizsə, deyin, kassadan qiymətini öyrənim" oldu.

Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov bu cür vəziyyətin istehlakçının aldadılması olduğunu dedi: "Bu, istehlakçıla-

rın aldadılmasıdır. İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 231-ci maddəsinə görə, mal satan və ya əhaliyə xidmət göstərən təşkilatlarda, həmçinin ticarət xidmət sahəsində fərdi sahibkar kimi qeydə alınmış şəxslər tərəfindən malın öz çəkisinə, hesabına, habelə istehlak xüsusiyyətinə və keyfiyyətinə dair istehlakçıların aldadılmasına görə bu az miqdarda, yəni 40 manat olduqda fiziki şəxslər 600 manat, vəzifəli şəxslər 1000 manat, hüquqi şəxslər isə 3 min manat miqdarında cərimə edilir. Biz istehlakçılardan gələn məlumatları ümumiləşdirib dövlət orqanlarına çatdırırıq. Lakin Azad İstehlakçılar Birliyi prezident yanındakı qeyri-hökumət təşkilatlarından, dəstək şurasından bununla bağlı layihə alıb. Biz 6 ay müddətində bu sahədə fəal iş aparacağıq. Yəni yaxın günlərdə marketlərdəki qiymətlər, istehlakçıların aldadılması ilə bağlı iş aparacağıq".

Son illər ticarət obyektləri müştəriləri cəlb etmək üçün onlara bonus kartları təqdim edir. Hər alış-verişdə bu kartlara xallar toplanır, həmin xallar isə müxtəlif hədiyyələr və ya güzəştlərə əvəzlənir. Bu kartlar adətən kassada ödəniş zamanı müştəriyə pulsuz təqdim olunur. Hər dəfə alış-veriş etdikdə karta bal və ya bonus yüklənir. Supermarketlərdə bonuslar müqabilində əsasən məişət avadanlıqları hədiyyə edilir. Bura ütüdən

kondisionerə qədər bir çox məhsullar daxildir. Ancaq bahalı hədiyyələri almaq olduqca uzun müddətə başa gəlir. Bu da müştərinin kampaniyadan yayındır. Bunu da alıcıları alış-verişə cəlb

□ Günel MANAFLI
Fotolar müəllifindir

Kişilər!!! Axırmıca şansı!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə **Azərbaycanda**, nə də **xaricdə heç kim kömək edə bilməyibse, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:**

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə diünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızılı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün diünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağrılaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda iken və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmansız müalicəsi

Həkim qəbulu və həkimə zəng etmək saat 11.00-dan sonra Tel: (012) 437-88-05; (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

Elan

Buzovna dairəsində, Daxili Qoşunların yanında 7 sot torpaq satılır. Sotu 7500 AZN. Əlaqə telefonu: (050) 343-59-72

Babasil xəstəliyinin ən müasir metodla MÜALİCƏSİ

Almaniyanın məşhur "Karl Etorts" firmasının aparatı ilə Moskva şəhəri proktologiya ETM-də xüsusi hazırlıq keçmiş həkim tərəfindən qansız, ağrısız, yataq rejimi gözləmədən - lateks halqa qoyulması.

SƏLİMOV FƏRMAN
Tel: (055) 776-70-34

Elan

Qəbələ rayonu Vəndam kəndində parket fabriki bütün avadanlıqları ilə birlikdə, çox ucuz qiymətə (7500 AZN) təcili satılır.

Tel: 070 335 90 15

Binəqədi-Xırdalan şossesi yaşayış massivi, Respublika Dövlət Yol Polisinin yaxınlığında əlverişli qiymətə 4 sot torpaq sahəsi satılır. 2,5 metr hündürlükdə daş hasarın içində, əla yerdə. İşiq, qaz, su 15 m. məsafədə yerləşir. Yenilənmiş kanalizasiya xətti, meyvə ağacları var. Yol asfalt-beton.

Tel: (050) 614-40-24

● **lin əvvəlində baş və rən kəskin devalvasiyadan sonra problemlə kreditlərin həcmi artmaqdadır. Mərkəzi Bankın məlumatına görə, ölkə banklarının kredit portfelində problemlə kreditlərin həcmi artıb. Avqust ayında bankların kredit portfeli 1 ay ərzində 91,70 milyon manat azalaraq, 20 milyard 95,8 milyon manata çatıb.**

Kredit portfelində problemlə kreditlərin həcmi isə 38,80 milyon manat artaraq 1333,6 milyon manata çatıb. Problemlə kreditlərin ümumi kredit portfelində payı da 6,4 faizdən 6,6 faizə qalxıb. Ümumilikdə isə son bir ildə bank sektorunda problemlə kreditlərin həcmi 394,80 milyon manat yüksəlib. Xatırladaq ki, bir il əvvəl bank sektorunda problemlə kreditlər 938,8 milyon manat təşkil edirdi.

Məsələ burasındadır ki, tək cə Beynəlxalq Bankın problemlə aktivlərinin 3 milyard manata yaxın olduğu bildirilir. Bunu deməyə əsas verir ki, həmin aktivləri almaq məqsədilə "Aqrarkredit" məhz bu məbləğdə istiqraz buraxıb. Əhalinin borcunu vaxtında qaytara bilməməsinə bir neçə amil təsir göstərib.

İqtisadçı ekspert Samir Əliyev ölkədə problemlə kreditlərin artmasının səbəbini manatın devalvasiyası ilə əlaqələndirib. Çünki ölkədə dolların məzənnəsi qalxdığı üçün dollarlı kreditlərin məbləğinin 34-35 faiz qalxmasına səbəb olur. İkinci səbəb isə iqtisadi aktivliyin zəifləməsidir və əhalinin gəlirlərinin azalmasıdır. O, üçüncü səbəb olaraq kredit faizlərinin yüksək olmasını vurğulayıb. İnsanlar banklardan götürdükləri krediti faizi çox olduğu üçün geri qaytara bilmir.

Qeyd edək ki, problemlə kreditlərin hədsiz "şişməsi" banklarda problemlə kredit şöbələrinin genişlənməsi ilə nəticələnib. Ekspertlər bildirirlər ki, banklar bu şöbələrə əlavə işçilər cəlb etməklə, daha çox vətəndaşa hədə-qorxu gələrək kreditləri geri almaq istəyir. Ekspert Əkrəm Həsənovun sözlərinə görə, banklara borcu olanlar ümumən bir şeyi bilməlidirlər: "Bizdə bank işçilərinin böyük əksəriyyəti savadsızdır. Onları özünüzdən bilikli və tədbirli hesab etməyin". Onun sözlərinə görə, bankın kredit işçiləri iki qrupa bölünür: "Kredit verənlər və qaytaranlar. Kredit verənlər, bir

qayda olaraq, mülayim və nisbətən savadlı olurlar. Onların məqsədi müştəriyə krediti sırmaqdır. Kredit üzrə gecikmə olduqda da ilk dövrdə müştəri ilə məhz onlar əlaqə saxlayırlar ki, bəlkə qaytardız. Lakin elə ki, gecikmə vaxtı uzandı, meydana krediti qaytaranlar gəlir. Bankın problemlə kreditlər bölməsinin işçiləri. Bankın "sillə vuranları", qoçuları. Onların çoxu hüquq-mühafizə orqanlarının keçmiş

sə, onunla danışmaqdan imtina edin. Belə əsaslandırın: kredit haqda məlumat bank sirtir, siz kimsiz mən bilmirəm, bu barədə də danışmayacağam, bankın sözü var mənə məktub yazsın və ya mənə dəvət etsin gəl, vəssalam. Banka da gedəsi olsanız, orada bildirin: bankın adından sizinlə danışan yalnız onun işçisi olmalı və etibarnaməsini təqdim etməlidir, əks halda, danışmayacağıq. Bu ba-

ra bankların öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi və vətəndaşlarda pullarını əmanət formasında saxlanılması ilə bağlı müəyyən təəssüflər yaradıb: "Lisensiyası hələ də ləğv edilməyən 2 bankda əmanətçilərin öz pullarını geri almaqda çətinliklərlə üzləşməsi problemi daha da aktualaşdırıb. Nəticədə Mərkəzi Bankın rəsmi məlumatına əsasən, banklarda əgər bu il iyulun 1-nə 7 milyard 653 milyon

Banklarda "sillə vuranlar" peyda olub

Banklar vətəndaşa hədə-qorxu gəlməklə problemi həll etmək istəyir, pulu olan da əmanət qoymağa çəkinir...

əməkdaşlarıdır. Hansıların ki, əksəriyyətinin hüquqdan bildiyi nə isə varsa, o da cinayət hüququdur. Mülki hüquq, bank işi və bu kimi məsələlər haqda, bir qayda olaraq, anlayışları, yaxud normal bilikləri yoxdur. Düzdür, yaxşı nitqləri və insana psixoloji təzyiq etmək bacarıqları var. Lakin hər bir halda bilin və aqah olun ki, onların hüquqi biliyi çox aşağı səviyyədedir.

Üzümü borcu olanlara tutub deyirəm: Qorxmayın, sizə nə desələr də, necə hədələsələr də. Cavab verin ki, dediyin doğrudursa, mənə bunları yazılı şəkildə təqdim et. Unutmayın, əmlakınız, gəliriniz yoxdursa, sizə heç nə edə bilməzlər. Hansısa cinayət və ya inzibati məsuliyyətdən söhbət heç gedə bilməz. Məsuliyyətiniz sırf mülkidir, yeni sahib olduğunuz əmlak hədə-dində. Onu da bilin ki, sizin kreditiniz haqda məlumat bank sirtir. Yəni bu məlumatı bank heç kəsə ötürə bilməz. Buna görə də sizə kredit barədə qoçu zəng et-

xımdan onu da nəzərə alın ki, bankın sizin işinizi hansısa kollektor və ya hüquq şirkətinə, yaxud maddə qoçulara həvalə etməsi də bank sirtirinin pozulmasıdır. Yeni bankın işçisi olmayan kənar şəxs ümumiyyətlə sizin kredit haqda məlumat əldə edə və sizinlə kreditin qaytarılması haqda danışa bilməz. Bir sözlə, bankı məcbur edin ki, sizinlə yalnız rəsmi əlaqə qursun: məktub yazsın, məhkəməyə müraciət etsin və sair. Qeyri-rəsmi münasibət banka imkan verir ki, sizi qorxutsun, hədələsin, psixoloji təzyiq göstərsin. Bank ümid edir ki, özünüzdən də pulunuz olmasa, bəlkə qohum-tanışılara müraciət edib qaytararsız krediti. Psixoloji təzyiqə yol verməyin. Qoçuları qovun, getməsələr polisə müraciət edin. Sizin və ailənizin rahatlığınızı pozmağa, sağlamlığınıza zərər vurmağa heç kəsin haqqı yoxdur. Sizə yüksək faizlə kredit sirmiş bankın da".

Ekspert Vüqar Bayramov isə qeyd edib ki, bir sı-

manatlıq əmanət var idisə, bu göstərici avqustda 7 milyard 605 milyon manata, sentyabrın əvvəlində isə 7 milyard 320 milyon manata azalıb. Hesabat dövrü üzrə son 2 ayda əmanətlərin həcmi 333 milyon manat aşağı düşüb. Göründüyü kimi, bir sıra banklarda əmanətlərin taleyi ilə bağlı qeyri-müəyyənlik əhalinin yığımla bağlı qərarlarına ciddi təsir göstərməkdədir. Bütün bunlarla yanaşı, hətta sadəcə təhlükəsizlik baxımdan vətəndaşların öz pullarını evlərində deyil, banklarda saxlaması daha məqsədəuyğundur".

Ekspertin sözlərinə görə, vətəndaş pulunu əmanət kimi banka yerləşdirməmişdən öncə bankların internet sahifəsinə daxil olub onun illik və rüblük hesabatlarına baxmaq vacibdir: "Bu hesabatlar bankın fəaliyyəti barədə potensial əmanətçidə fikir formalaşdırmağa bilər. Əgər mənfəət və zərər bölməsində pozitiv dinamika müşahidə edilirsə, o zaman həmin bankla əməkdaşlıq haqda düşünmək olar. Bankın internet sahifəsində maliyyə hesabatlarının mütəmadi yerləşdirilməsinə diqqət yetirmək lazımdır. Bankın Əmanətlərin Sığortalanması Fonduna üzvlüyünün bir daha yoxlanılması vacibdir. Bankda əmanət yerləşdirməmişdən öncə həmin bankla əməkdaşlıq etmiş yaxınlarınız və qohumlarınız arasında bir sorğunun keçirilməsinə ehtiyac var. Bununla da əmək-

Təhsildə rüşvət, "rus xəstəliyi", yoxsa...

Təhsil eksperti: "Burada daha çox mental faktorun təsiri var"

Azərbaycanda bağçadan tutmuş ali məktəblərə qədər rüşvət faktorunun olması danılmaz faktır. Kimi bunun səbəbini müəllimlərin əmək haqqının az olması ilə əlaqələndirir, kimi isə rüşvətin ruslardan qalma bir "xəstəlik" olduğunu bildirir. Bəs əslində səbəb nədir?

"XXI əsr" Təhsil Mərkəzinin rəhbəri, təhsil eksperti **Əlibar Əliyev** rüşvətdə daha çox mental faktorun təsiri olduğunu dedi: "Sovetin tərkibində olan 15 respublikanın içərisində yalnız Baltıqyanı ölkələrdə belə hallar yox idi. Ukraynada təhsil sahəsində rüşvət olsa da az idi. Belarusda isə rüşvətə qorluq Ukraynaya nisbətən üstünlük təşkil edirdi. Yəni bu prosesin özü əslində sırf mentalitə bağlı olan bir məsələdir və müəyyən dərəcədə boşluq yaranan kimi korrupsiya və rüşvətə qorluq ölkələrin ən önəmli sahələrini əhatə edir. Xərçəng hüceyrələri kimi səhiyyə, təhsil və digər sahələri tutur. Bunu sırf Rusiya faktoru ilə bağlamağı bir neçə faktla inkar etmək olar. Məsələn, Azərbaycanda 27 il maarif naziri işləmiş Mehdi Mehdiyev vardı. Rəhmətlik Mehdi Mehdiyevnin 27 il maarif naziri işlədiyi dövrdə onun özünün kimdənə bir dəstə gül alması faktı qeydə alınmayıb. Yəni o vaxtlar məktəb sistemində rüşvətə qorluq olmayıb. Bu həm də şəxsə bağlı bir məsələdir. Məsələn, onun davamçısı olaraq mən keçmiş təhsil naziri Lidiya Rəsulovanın adını çəkə bilərəm. Bu insan çox təmiz və vicdanlı bir insan idi. Bu faktorun özü təhsil sistemində korrupsiya və rüşvətə qorluqla məşğul olan adamları xeyli çəkirdirdi. Bunun çiçəklənməsi dövrü, qol-qanad açdığı dövr 15 il Misir Mərdanovun dövründə olub. Yəni məktəblərə direktorların, müəllimlərin, şagirdlərin məktəblərə, siniflərə qəbulu, köçürmələr və sairə iri miqyaslı bir proses şəklini almışdı. Hazırda bir sıra tədbirlər həyata keçirilir ki, müəyyən müddətdən sonra bunun nəticəsi hiss olunacaq. Mən şagird qəbulunun elektron sistem vasitəsilə həyata keçirilməsini, müəllimlərin imtahanlar vasitəsilə işə qəbulu məsələsini, köçürmələrin şərtlərinin ağırlaşdırılması və sairə işlərin həyata keçirilməsi haqda qeyd etmişdim. Yəni bu cür qanunvericilik bazasının möhkəmləndirilməsi ilə təhsil sahəsindəki neqativ halları aradan qaldırmaq mümkündür".

E.Əliyev təhsil sahəsində rüşvətin çox olmasında Rusiya faktorunun da olduğunu, ancaq mental faktın onu böyük faizlə üstələdiyini bildirdi.

□ **Günəl MANAFLI**

daşlıq etməyi düşündüyünüz bankda problemlərin olub-olmadığını empirik olaraq müəyyən edə bilərsiniz. Bankda əmanət yerləşdirən zaman bir bankda pulunuzun 30 min manatı və ya dolları ötməməsi və illik depozit faizinin 12-dən çox olmamasına diqqət yetirin. Nəzərə almaq lazımdır ki, sığorta əmanətlərə deyil, əmanətçiyə görə aparılır. Nəhayət, yüksək faiz təklif edən deyil, etibarlı bankda öz pullarınızı saxlayın".

Daha bir narahatedici məqam isə əhalinin banklara əmanət qoymaq istəməsi deyil, banklardan əmanətlərin sürətlə çıxarılmasıdır. Sentyabrın 1-nə olan məlumata görə, əhalinin banklardakı əmanətləri 7 milyard 320,3 milyon manatdır. Bu, əvvəlki ayla müqayisədə 284,8 milyon manat azdır. Ekspertlər bildirirlər ki, vətəndaşlar əmanətlərini kütəklif edən deyil, etibarlı bankda öz pullarınızı saxlayın".

□ **RÖYA**

MUSAVAT

Son səhifə

N 227 (6255) 14 oktyabr 2015

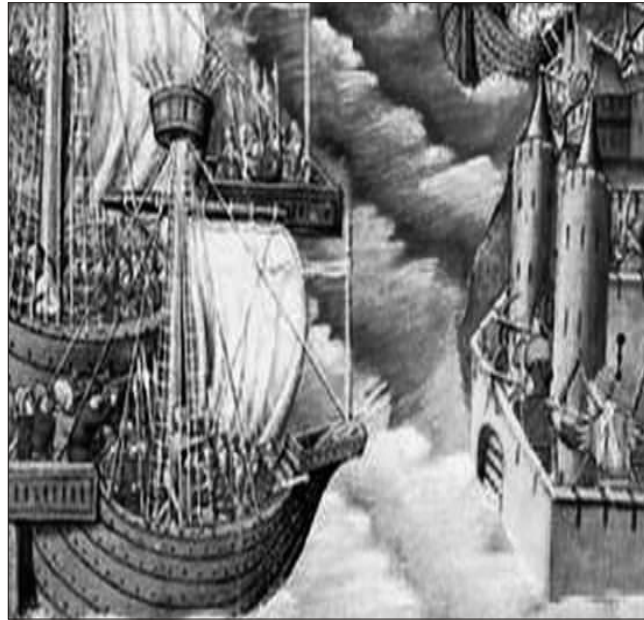

Şabalıdın inanılmaz faydaları və zərərləri

Mütəxəssislər şabalıdın fiziki və zehni yorğunluğa qarşı mübarizə aparmaqda ən effektiv vasitə olduğunu deyirlər. Omega 3 və omega 6 yağları ilə zəngin olan şabalıd yaddaşın güclənməsində, hətta alzheimer xəstəliyi ilə mübarizədə çox faydalıdır. Şabalıd fosfor, maqnezium, xlor, kalsium, dəmir, natrium, kalium mineralları, B1, B2 və C vitaminləri ilə də zəngindir. Xüsusilə kalium çatışmazlığı olan insanlar üçün çox xeyirli-dir (100 qram şabalıdda 500 milliqram kalium var). Belə ki, kalium natrium ilə birlikdə bədəndə su tarazlığının tənzimlənməsində, sinir hüceyrələrinin siqnaillərini ötürməsində, əzələlərin strukturunun qorunmasında çox əhəmiyyətli-dir. Bundan başqa, şabalıd qan dövranını sürətləndirir, bağırsağın fəaliyyətini tənzimləyir, qəbzliyin qarşısını alır. Şabalıdın enerji tərkibi də çox yüksəkdir. 3 ədəd şabalıdın enerji tərkibi bir nazik çörək dilimindəki qədərdir. Ona görə də artıq çəkili və orqanizmində maddələr mübadiləsi zəif gedən insanlar şabalıd yeyəndə miqdarına diqqət etməlidirlər. Şabalıdı bişirərək yeməyi sevənlər də ehtiyatlı olmalıdırlar. Belə ki, manqalda alov yaxın bişirilən şabalıd xərçəng xəstəliyinin yaranmasına şərait yarada bilər.

600 illik müharibə gəmisi tapıldı

İngiltərənin Fransanı işğal etdiyi "yüzlük müharibələr" in ən önəmli savaşı gəmilərdən birinin yeri müəyyənləşdirilib. Holy Ghost adlı gəmi V Henri dövründəki qüvvətli donanmanın ən böyük iki gəmisindən biri olaraq tanınır. Gəmi tarixçi İan Friel tərəfindən İngiltərədəki Hamble çayında tapılıb. 200 hissəsi olan və yüksək gücü olan silahlarla gücləndirilmiş gəmi əsgərlərin daşınması üçün istifadə edilmişdir. Holy Ghostun yaxın zamanlarda XV əsrdən bəri qaldığı yerdən çıxarılması planlaşdırılır.

Gözləri qorumağın yolları

Uşağınızın heç bir şikayəti olmasa da, 1 yaşında gözünü müayinə etdirin. Kompüter qarşısında oturmaq və ya sensorlu telefonlardan çox istifadə etmək gözlərdə kirpik dibi iltihabı, allergiya və quruluq yarada bilər. Həmçinin uzaq görmə qüsuru yaranmasına rəvac verə bilər. Çünki kompüterə baxdığınız zaman göz qapaqları örtülmür.

Gözdə sulanma, qaşınma, ağrı, oxuyarkən qapanma, yazılardan bir-birinə qarışması, göz və baş ağrısı olması, başı əyri tutaraq oxumaq, gözləri qıyaraq baxma göz xəstəliklərinin əlamətləridir. İş yerinizdə yumşaq sarı tonda işıqlandırmadan istifadə edin. Diabet xəstələri və idmançılar, mütemadi olaraq göz dillərini müayinə etdirin. Başqasının kosmetikasından istifadə etməyin. Göz qələmi və tuş kimi başqasının makiyaj vasitələrindən gözlərə bakteriyalar keçir. Başqasının göz yaşını silməyin. Silsəniz də əllərinizi sabunla təmiz yuyun. Gözünüzdə dəyən zərbə zamanı və ya gözünüzdə bir cisim düşdüüyü zaman gözünüzü qətiyyənlə ovmayın, bol su ilə yuyun.

"Avtomobil dulları kəndi"...

Hindistanda bir kənddə 2006-cı ildən bəri bir nəfəri çıxmaq şərti ilə, digərləri yol qəzasında ölüb. Hindistanın şərqindəki kənd haqqında "Times of Indian" qəzeti yazıb. 2006-cı ildə gerçək adı Peddakunta olan kəndin ortasından böyük bir yol çəkilib və kənd iki yerə ayrılıb. Həmin gündən etibarən kənddə öz əcəli ilə deyil, yalnız qəza nəticəsində ölümlər baş verib. Çünki kənddə yaşayan onlarla qadın, kişi və yaşlı adamlar yolu keçərkən maşın qəzasına uğrayaraq həyatını itirib. Kənddə yaşayan 25 kişi də avtomobil qəzasında ölərkən ailəsini başsız qoyub. Ona görə də kənd "avtomobil dulları kəndi" adı verilib. Dünyada avtomobil qəzası ölümlərinin ən çox müşahidə edildiyi ölkə Hindistandır. Məlumatlara görə, hər il ölkədə 230 min nəfər avtomobil qəzasına düşərək həyatını itirir.

Qoroskop

(14 oktyabr) **Səbuhi Rəhimli**

QOÇ - Maraqlı hadisələr yolunuza gözləyir. Ruhunuzu sıxan bir çox məsələlərə aydınlıq gələcək. Gün ərzində arzuladığınız adamların əksəriyyətini görə bilərsiniz. Təmir-tikinti işləri də effektiv ola bilər.

BUĞA - Qapalılığı bir kənara atın, insanlarla açıq şəkildə, səmimiyyətlə davranın. Yalnız bu halda qarşınızda duran günün bəhrəsini görə bilərsiniz. Axşam saatlarında özünüzü soyuq dəymədən qoruyun.

ƏKİZLƏR - Sizdən tələb olunan vəzifələri layiqincə həyata keçirməyi bacarsanız, həm nüfuzunuz artacaq, həm də mövcud problemlərinizin həlli sürətlənəcək. Elə saat 11-dən bu istiqamətdə hərəkətə keçin.

XƏRÇƏNG - Səhər saatlarından başlayaraq nüfuz dairəniz genişlənəcək. Həftə yuxarı dairələrlə əlaqələriniz də dərinləşə bilər. Bununla yanaşı, ailə-sevgi münasibətlərinə də ciddi yanaşın, xətrə dəyməyin.

ŞİR - Siyasi-iqtisadi sahədə bürcünüz üçün gərginlik var. Bu səbəbdən hər hansı addımı atmazdan əvvəl kəşfiyyat xarakterli maneələri edin. Çalışın ki, sizə inam bəsləyənlərin sayı artsın. Məsuliyyətsiz danışmayın.

QIZ - Qətiyyət göstərin, haqqınızı tələb etməyi bacarın. Belə olarsa, Göy qübbəsi digər işlərdə sizə yardımcı olacaq. Təkbürlü insanlarla iş görməyin. Günün ikinci yarısında maraqlı görüşlər var.

TƏRƏZİ - Bütün proseslər xeyrinizə cərəyan edəcək. Yalnız saat 14-16 aralığı bir qədər mürəkkəb ola bilər. Həmin saatlarda münafişdən uzaq durmalı, vaxtınızı qapalı yerdə keçirməlisiniz. Spirtli içkidən uzaq olun.

ƏQRƏB - Bu günün xarakterinə uyğun olaraq, daha çox istirahətinizi, qeyri-ışğuzar görüşlərinizi, səfərlərinizi təmin etməlisiniz. Saat 17-dən sonra xoş bir hadisənin şahidi olacaqsınız.

OXATAN - İxtiyarınızda olan bu təqvim karyeranızda ucalıq vəd edir. Amma bu, heç də aldığınız təkliflərə gözüyumulu razılıq verməyinizi tövsiyyə etmir. Çünki çətin adamlarla baş-baş qala bilərsiniz.

OĞLAQ - Yeni əlaqələrə başlamaq üçün konkret addımlar atmağa dəyər. Amma hansısa məsələyə görə ciddi məbləğdə xərc çəkməyə lüzum yoxdur. Rəhbərliklə münasibətləri mülayimləşdirin. Yalan danışmayın.

SUTÖKƏN - Gözlənilməz təsadüf nəticəsində mövcud problemləriniz aradan qalxmağa başlayacaq. Bu yöndə ümid bəslədiyiniz insanların köməyini də görə bilərsiniz. Gün boyu daxili inamınızı bərpə edin.

BALİQLAR - Rastlaşdığınız hər bir olaya yaradıcı eşqlə yanaşın. Bu halda fəaliyyətiniz və maddi durumunuz da qənaətbəxş olacaq. Ulduzlar başqalarının əşyasından istifadə etməyi və borc götürməyi məsləhət görmür.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Axtarış saytları yaddaşı zəiflədir

Birmingem Universitetində aparılan araşdırmalara görə, axtarış saytları və sosial mediaya aludəçilik yaddaşı zəiflədir. BBC-nin xəbərinə görə, professor Maria Vimber və komandası İngiltərə, Fransa, İtaliya, İspaniya və Hollandiyada yaşayan 6 min nəfərin yaddaşları üzərində araşdırma aparıb. Araşdırma zamanı bir çox adamın yeni bir şey öyrənmək üçün kompüterə müraciət etdiyi məlum olub. Yeni heç kəs bir şeyi yəndən xatırlamağa çalışmır və beləliklə yaddaş zəifləyir. Araşdırmada iştirak edən şəxslərin uşaq vaxtı öyrəndikləri telefon nömrələrini unutmadıqlarını, lakin hazırda heç bir iş yoldaşının və ailə üzvünün nömrəsini bilmədiyini açıqlayıblar.

Səhifəni hazırladı: **ŞAHNAZ**

Təsisçi: **Rauf ARİFOĞLU**
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: **yenimusavat@mail.ru**

Ünvan: **Bakı şəhəri, R.Rüstəmov küçəsi**
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: **520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)**

Redaktor:
Nazim SƏBİROĞLU

Lisensiya N: **B 114**
SAYI: **5.300**

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.